KÉPES
K.V.
VASÁRNAP

A honvédség bevonul egy kárpátaljai faluba

20 fill.

MINIATÜRÖK

THIERS ADOLPHE (1797—1877)

francia államférfiu, a francia köztársaság első elnöke 1872-ben Trouvilleben a katonai gyakorlatok lőpróbáinál oly rövid kabátban jelent meg, hogy a jelenlevők önkénytelenül is elmosolyodtak.

— Ne nevessék ki önök, uraim, az emberek legszerencsétlenebbikét, ki a szabójával örökös harcban él — szólt az elnök. — A legszomorubb kénytelenségből vettem föl ezt a kabátot. Az, amelyet Párisból magammal hoztam, már olyan rossz állapotban van, hogy becsülettel többé alig viselhettem. Tegnap küldött a szabóm egy ujat, mely szerencsétlenségemre kissé hosszu volt. „Sohase küldjétek vissza", mondám nőmnek, „a régit már nem használhatom s mig Párisból az uj ismét visszakerül, kénytelen lennék ingujjban a szobát őrizni. Vágj le belőle tizenöt centimétert, hogy holnap felvehessem."

Azt a diplomáciai jártasságot még nem sajátitottam el, hogy az ilyen háziügyet a feleségemnek titokban kell megmondani. S képzeljék, mi történt. Dosne kisasszony, ki hallotta társalkodónőnkkel együtt a feleségemnek osztályrészül jutott feladatot, látván kabátomat látszólag érintetlenül heverni egy széken, lefekvése előtt a feleségem által már kijavitott kabátból ismét levág 15 centimétert s azt beszegvén, előbbi helyére teszi. A társalkodónő, ki reggel korán kelt fel, abban a hitben, hogy nőm elfelejtette a kabátot megigazitani, ismét levág belőle 15 centimétert. Az eredményt, uraim, láthatják. Ismételve kérem azért önöket, uraim, ne nevessenek egy szerencsétlen emberen, ki megfogadta, hogy soha többé nem fösvénykedik a kabátcsináltatásban.

*

DEMOSTHENES (Kr. e. 384—322)

athenei államférfiu, az ókor legnagyobb szónoka — kinek anyja ázsiai scytha leány volt —, midőn az ismeretes nyelvhibát, mely kezdetben sajátja volt a hires szónoknak, magányában helyrehozni próbálgatta, érezte, hogy türelme minduntalan elhagyja.

— Eh! — kiáltott fel ilyenkor a nagy államférfiu —, rabbá teszem inkább magamat, de Athene szabadságára megszerzem az eszközt.

Ugy is tett. Hogy türelme fogytán a szónoklati, de főleg a nyelvgyakorlat elől ne menekülhessen, szolgájával leláncoltatta magát tanhelyén, s mig a kiszabott idő le nem járt, az addig fel nem oldozta.

ID. ANDRÁSSY GYULA gróf (1823—1890)

miniszterelnököt a kiegyezés után, 1868-ban a parlamentben az ellenzék nagy zajongás közben meginterpellálta, miért nincs a magyaroknak külön külügyi hivataluk, miért nincs Magyarországnak saját képviselete a külföldi udvaroknál?

Andrássy erre igy felelt:

— Mit csinálna a magyar követ az osztrák követ mellett? Ha egyforma utasitásaik vannak, akkor az egyik felesleges; ha különbözők utasitásaik, akkor mindketten feleslegesek.

*

BRIAND ARISTIDE (1862—1932)

francia államférfiu szenvedélyes horgász volt, s a Szajnában mindig egy ponton szokta kivetni horgát. De — közoktatásügyi miniszter korában — egy idő óta mindig ott talált egy embert, ki helyét elfoglalta. A miniszter végre megunta ezt a háborgatást s türelmetlenül kérdezte kedvenc mulatsága megzavarójától:

— Mit keres ön itt? Hiszen, amint látom, ön egy halat se fog, mit akar ön ezen a helyen?

— Egy tanitói állást keresek, mely iránt már exellenciádnak oly régen benyujtottam kérvényemet a minisztériumba.

— Megkapja ön azt az állást... de csak egy föltétel alatt, hogy ide soha többé nem jön horgászni.

— Legyen nyugodt excellenciád. Én ezzel az egy fogással tökéletesen beérem.

*

DEMOUSTIER CHARLES ALBERT (1760—1801)

francia iró „A három fiu" cimü szinművét a Comédie Française 1790-ben mutatta be. A szinmű megbukott. A szerző észrevétlenül akart jelen lenni az előadáson és ezért egy harmadikemeleti zártszéken foglalt helyet.

— Ah! Ez gyalázatos darab! Ez borzasztóan rossz! — kiáltott minduntalan egy fiatalember a szerző melletti ülésen. — Rettenetes darab! Csak volna egy kulcsom, de kifütyölném!

— Uram — szólalt meg a szerző udvariasan —, nagyon boldog vagyok, hogy kivánságát teljesithetem; ime egy kulcs.

A fiatalember megköszönve elkapja a kulcsot, mellyel irtózatosan fütyülni kezd, szomszédja nagy mulatságára.

Az előadás vége felé a szerzőt felkereste egyik barátja és igy szól hozzá:

— Oh, kedves Demoustier, menynyire sajnálom, hogy ilyen kegyetlenül bántak darabjával!

— Hogyan, uram? — szólt a fütyülés főmestere, kinek a szerző az imént a kulcsát odaadta — ön volna a szerző? Ön Demoustier?? Oh, bocsásson meg nekem, uram!

— Sebaj, uram! — válaszolt a szerző mosolyogva. — Kérem, szerencséltessen holnap egy kis villásreggelire.

Másnap a füttyös ember megjelent Demoustiernél; még egyszer bocsánatot kérvén, hogy a közönség helytelen viselkedésétől befolyásolni hagyta magát — bevallotta Demoustiernek, hogy ő is szinműiró és elhozta legujabb darabját, hogy itéletet mondjon felőle.

— Kérem, nagyon szivesen. Olvassa fel, barátom — szólt a házigazda előzékenyen.

A fiatalember felolvasta szinművét és amikor befejezte, ezt kérdezte:

— Nos, uram, hogy tetszik a darabom?

— Kedves uram — felelé Demoustier mosolyogva —, nem kölcsönözhetne nekem egy kulcsot?

*

I. FERENC JÓZSEF (1830—1916)

egy alkalommal — 1884-ben — Budapestről Bécsbe utazván, a vasutról egyenesen az udvari szinházba hajtatott. A szinház előtt éppen egy magyar baka volt őrségen, kinek nyalka külseje nagyon megtetszett a királynak. Szóba is ereszkedett vele, megkérdezvén:

— Van-e itt valaki, fiam, az udvartól?

— Igenis, kérem átossan — feleli a baka rangosan tisztelegve. — Itt vagyon a *nasságos* asszony.

A királynét értette a jámbor.

*

GYULAI GAÁL EDE (1795—1862)

1850-ben teljhatalmu királyi biztos volt a Dunántulon. Egyszer egy szegény öreg asszony keresi fel a szigoru, nyers modoru, de mindamellett jókedvü öreg urat és kéri, hogy váltaná fel az ő egyetlen százas Kossuthbankóját, mert elfogyott a pénze.

— Menjen kend és keresse fel Kossuth Lajost. Váltsa fel ő a bankót, ha már megcsinálta! — kiáltott rá a királyi biztos.

De a szegény asszony se maradt adós a felelettel:

— Csókolom kezeit a méltóságos urnak — mondá —, hiszen a császár százezer emberrel keresteti Kossuthot már vagy két álló esztendeje és még se akadt rá, hát hogyan találná meg akkor ilyen magamfajta öregasszony egyedül!

14 szám. 1939 április 2.

KÉPES VASÁRNAP

A VISSZATÉRT KÁRPÁTALJA

IRTA: AJTAY JÓZSEF

A trianoni Magyarországnak nagy ünnepe volt mult ősszel, amidőn a több mint egy milliónyi elszakitott honfitársunk visszatért az anyaországhoz. Történeti emlékekben és anyagi erőforrásokban rendkivül gazdag vidékek kerültek vissza hozzánk. A Gondviselés különös kegyelméből államférfiaink bölcsessége és honvédeink páratlan teljesitménye meghozta számunkra a tavasz drága ajándékát is: a rutén nép által lakott Kárpátaljának visszatérését az édesanya kebelére és egyik leghőbb vágyunknak megvalósulását: az évszázados közös lengyel-magyar határ helyreállitását.

Az egyik esemény milliónyi szapora magyarsággal gyarapitotta a nagy feladatok előtt álló magyar nemzet erejét, a másik pedig olyan területet juttatott vissza hozzánk fél milliónyi hűséges testvérnéppel együtt, amelynek jelentősége biztonságunk és jövőnk szempontjából alig felbecsülhető. Ezzel ugyanis kettétört északon az a gyürü, amely fojtogató szándékkal, ellenségesen fonódott testünk köré s elhárult az a veszedelem, hogy akár az ugynevezett ukrán, akár az ismételten felfeltámadó pánszláv (pánorosz) törekvések gyökeret verjenek magában a Kárpátmedencében és igy hatalmi mérkőzések harci szinterévé tegyék és pusztulásba döntsék hazánk földjét épugy, mint századokkal előbb az ozmán hatalom benyomulása a magyar Alföldre.

Amikor 1920-ban a bolsevista hadsereg már Varsó alatt állott és az egész Nyugat-Európát fenyegette, Masaryk elárulta rejtett szándékát és nyiltan megmondta a szovjet követnek, hogy a Magyarországtól elszakitott és birtokba vett „Ruszinszko"-t a csehek csupán *rendkivüli letétnek* tekintik, amelyet azért vettek el, hogy alkalomadtán átadhassák a pánszláv eszme vezérlő hatalmasságának: Oroszországnak. Prága ép ezért mindent elkövetett a husz évig tartott cseh bitorló uralom alatt, hogy a Kárpátalja hű népét: a magyarsággal lelkileg, érzelmileg, sőt részben vérségileg is összeforrott görög-

Huszt főutcája. Háttérben a huszti vár. Alsó kép: honvédeink ebédet adnak a rutén gyerekeknek.

Az Uzsoki szoros.

Tutajok a Tiszán, Rahovnál. Alsó kép: a máramarosi havasok.

katolikus ruténséget, amelyet a szláv irók is „magyar-orosz“ elnevezéssel különböztetnek meg, kiszakitsa évszázados kulturális, vallási, érzelmi és politikai közösségéből, mesterséges eszközökkel átformálva ezt a népet nyelvileg és vallásilag ukránná, amely elnevezés alatt a Galiciában és Dél-Oroszországban lakó görögkeleti vallásu kisoroszokat foglalták össze.

Ezzel párhuzamosan a csehek hatalmas lengyelellenes propagandát fejtettek ki Lengyelországnak ukránok (kisoroszok) által lakott területein (Galiciában és Volhiniában). Igy akart Prága minél szélesebb és erősebb éket verni a nyugati kulturáju és a pánszláv törekvésekkel szembenálló Lengyel- és Magyarország közé a maga nagyratörő céljai érdekében. Masaryk és Benes államtákolmánya szinte egyik napról a másikra összeomlott, nem utolsó sorban éppen azért, mert a hétmilliós kis cseh nemzet erejét messze tulhaladó pánszláv imperialista álmokat kergetett. Ugyanakkor Magyarország — történeti hivatásához hiven és a helyzetet felismerve — villámgyors hadművelettel három nap alatt visszaszerezte és birtokba vette Kárpátalját, helyreállitotta a közös lengyel-magyar határt, elzárva végleg az utját a Keletről fenyegető akár bolsevista, akár pánszláv veszedelemnek.

Ime, a Ruténföld visszacsatolása Magyarországhoz nem csupán életbevágó magyar, de ugyanakkor nem kevésbé fontos lengyel, sőt elsőrendü európai érdeket is jelent. Visszatükröződik ez abból a megértő általános helyeslésből is, amellyel a nemzetközi diplomácia és a világsajtó jogosnak és szükségesnek ismerte el a Ruténföld visszakapcsolását abba a magyar államközösségbe, ahová történelmileg, földrajzilag, gazdaságilag és minden életérdekénél fogva kétségtelenül tartozik. Mindenütt természetesnek itélték és megnyugvással vették tudomásul ezt a gyorsan végbemenő fejleményt oly időben, amidőn egyébként

nagy izgalmat keltett és tiltakozásra vezetett minden más területváltozás.

Mit jelent ránk nézve gazdasági szempontból a Ruténföld visszaszerzése? Ezt a napi sajtó és a szaktanulmányok nap-nap mellett behatóan fejtegetik. Megtudjuk ezekből, hogy hatalmas bükk- és fenyőerdőktől boritott egymillió holdnyi terület fog ezentul fakitermelési célokra rendelkezésünkre állani. Ezzel faszükségletünket majdnem maradéktalanul képesek leszünk kielégiteni, ez pedig kereskedelmi mérlegünk nagymértékü megjavulását jelenti, hiszen évi fabehozatalunkért a külföldre kifizetett összeg körülbelül annyira rugott, amennyit évi buzakivitelünkért kaptunk a külföldtől. Sószükségletünket is jórészt fedezni fogják Kárpátalja dús sóbányái. Vizierőkben és még feltáratlan földi kincsekben is gazdag ez a terület. Mindezekhez járul az a rendkivüli fontosságu változás külkereskedelmi helyzetünkben, hogy észak felé most már szabaddá válik az ut gazdasági termékeink számára, nem csupán egy 35 milliós lakosságu, nagy fogyasztóképességü baráti országba, de Lengyelországon keresztül a Balti-tenger kikötőihez is.

Van okunk tehát örvendezni és bizakodva tekinteni egy jobb jövő felé. Két évtizedes rendületlen hitünk, szivós kitartásunk és nemzeti erőfeszitésünk számunkra olyan értékes gyümölcsöket érleltek meg, amelyek szilárd alapjául szolgálhatnak a továbbhaladásra azon a nehéz uton, amely nagy céljainkhoz vezet.

A szelistyei fatemplom. (Regős Ferenc rajza.)

*Honvéd**

A vereckei magyar hősöknek

Honvéd! csodás szó — égig szárnyaló, —
Nincs nála szentebb, zengőbb, magyarabb
Kincsőrző, diszes, drága foglalat, —
Jelenti mindazt, ami jó, mi szép:
Kossuth, Petőfi, Bem lángszellemét!
És benne számos ékkő csillogás:
„Bátorság“, „hősi önfeláldozás“,
„Erény“, „hűség“, „faj, föld szeretete“
„Győzelmi hit“ . . . és látható jele:
Honvéd!

Dalnok lelkéből lelkendezett a név
S ugy sziveinkhez füzte annyi év,
Hogy nem hullhat ki belőle soha,
Reményvárunk s jövendőnk záloga!
Jöhetnek hitvány, gyáva cselvetők,
Hogy elrabolják ezt az őserőt,
De én hiszem, hogy nem tépheti le
Szivünk faláról többé senki se, —
Amig világ lesz, mig a föld forog,
Dalokba — kőbe vésve, élni fog,
S mint szemvakitó, rózsás, égi fény,
Tündöklik fent a dicsőség egén:
Honvéd!

Vályi Nagy Géza.

* A „Honvéd“ cimü költeményből.

JIMMY HALLGATÓDZIK

IRTA: MAX BRAND

Csupán egyszer fordult elő, hogy Jimmy Kerns keresete nyolc fontra rugott. Átlagos jövedelme körülbelül heti négy font volt, sőt az utóbbi időben még ennél is kevesebb. Takarékoskodásból már a whiskyről is lemondott és csak sört ivott. Mégsem sikerült elég pénzt félretennie. Pedig kerek két esztendeje rakta élére a garast, hogy megfelelő tőkét gyüjtsön össze és végre feleségül vehesse Mollyt. Miközben estig taxijában ült a kormánykeréknél és fáradhatatlanul rótta az utcákat, vagy türelmesen várakozott a sarkon, állandóan előtte lebegett boldogsága ábrándképe, mint valami elérhetetlen délibáb.

Szeme, amely azelőtt messziről ki tudta keresni a járókelők tömegéből azt a „pasast", akit egy kis lassitással, egy kis biztató mosolygással rá lehet birni arra, hogy beüljön az üres kocsiba, — mondom, ez a kitünő taxisofőr-szem lassankint elborult, elködösödött, nézése szórakozott lett. Valaha régen kitünő megfigyelő volt Jimmy. Első pillantásra kiismerte az utasát és a hajtási sebesség dolgában alkalmazkodott korához, hangulatához, társadalmi rangjához. No meg ahhoz is, hogy kellemes, vagy kellemetlen társaságban foglalt-e helyet kocsijában az, akitől a viteldij kifizetését várhatta... Rendkivül figyelmesen bánt mindig utasaival és ezért sok borravalót kapott. Mióta azonban annyira belefáradt már a kilátástalan küszködésbe, hogy szinte buskomor lett, ebben a tekintetben is megváltozott. Hiába: tulságosan fásult volt ahhoz, hogy részt tudjon venni mások örömében, vigasságában. Csupán azok iránt érzett még némi érdeklődést, akik szemmelláthatólag az övéhez hasonló lelkiállapotban voltak.

Azon a bizonyos, emlékezetes napon egy elegánsan öltözött hölgyet és egy nem kevésbé elegáns, kissé kopaszodó urat vitt az autóján. Eleinte nem igen érdekelték, de aztán egyszer csak megütötte a fülét a hölgy szomoru hangja, amint igy szólt utitársához:

— Éppen azért fáradtam bele a várakozásba, mert szeretlek... Igen, mert szeretlek...

A londoni utcára sürü köd borult. Az eső is esett és a levegő nyirkossága a csontokig hatolt. Ebben a rossz időben a Piccadilly forgalma még szédítőbb sebességgel bonyolódott le, mint egyébkor. Mintha mindenki sietett volna, hogy mielőbb hazaérjen. Ilyen körülmények közt Jimmynek ugyancsak éberen kellett volna lesnie az utcát. De amióta meghallotta azt a néhány szót, amit a szelidarcu, puha prémköpenybe burkolódzó hölgy mondott kisérőjének, minden egyébről megfeledkezett. Szinte gépiesen vezette az autót és közben élesen figyelt a háta mögött folyó beszélgetésre.

Lelki szemeivel ismét Mollyt vélte látni. Szerelmese szebb és bájosabb volt, mint valaha, de ajka mintha ugyanazokat a keserü szavakat visszhangozta volna, amelyeket az idegen hölgy mondott az előbb. Hiszen kétségtelen — gondolta magában Jimmy —, hogy Molly is hasonló lelkiállapotban van... Sokáig várakozott, türelmesen, de egy idő óta, ugy látszik, hogy belefáradt a várásba. A reménytelenül muló esztendők elkedvetlenitették. Legujabban már csak akkor derüs és jókedvü, ha Garry Doolan társaságában van... Mint például tegnap este is, amikor folytonosan vele táncolt... Persze, Garry szerencsés fickó, bérkocsija ujabb, elegánsabb, mint Jimmyé és ezért többet is keres... Átlag hat fontot hetenkint...

Jimmy nagyot sóhajtott, aztán tovább fülelt a beszélgetésre, amelyet a bundás hölgy kisérőjével, az elegáns, középkoru, kissé kövérkés urral folytatott.

A férfi most igy szólt:

— Hát persze. Ez igy volt, a kezdet kezdetétől fogva! A férfi kinlódik, dolgozik türelmesen, mint valami igavonó barom. A nő ellenben nem hajlandó várni. Bizonyos időn tul elunja a dolgot — és uj vőlegényt keres, a régi helyett! Ilyen a valóságban a ti hires „örök szerelmetek"! Az egymásnak rendelt ikerlelkek históriája dajkamese, drágám, dajkamese!

— Miért mondasz ilyeneket? — kérdezte a nő.

— Mert ez az igazság! — felelte a férfi és kissé felemelte a hangját, amely nagyon kellemes, dallamos csengésü volt. — Nincs igaz szerelem! — folytatta keserüen. — Legalább is, ti, asszonyok, nem tudtok igazán szeretni! Miközben a leány rámosolyog a férfira, akihez feleségül akar menni, titokban máris a válásra gondol. Ti csak azért mentek férjhez, hogy önállóságra tegyetek szert, nem pedig, hogy családot alapitsatok. Ami pedig a gyermekáldást illeti... még csak eszetekbe se jut!

— Ez aztán világos beszéd! — állapitotta meg magában Jimmy. Utasának minden szava visszhangot keltett a lelkében. Izgatottan várta a fiatal hölgy válaszát. És közben azon töprengett, hogy vajjon Molly mit felelne, ha hozzá is igy szólna valaki? Elhatározta, hogy jól megjegyzi, amit az idegen ur mondott és később majd elismétli Molly előtt...

— Ne bánts, Terry — szólalt meg könyörgő hangon a hölgy. — Hiszen mindez a természet rendje. Nem tehetek róla, hogy az Isten ilyennek teremtett...

— Ó, igen, persze! — vágott vissza Terry. — A nő számára az a természetes, hogy szabadon váltogatja izlését, nézeteit és vőlegényeit. Lehetőleg gyakran! Te pedig valóságos világbajnok vagy, drágám, a természetesség terén!

— Kérlek, Terry, ne légy közönséges — tiltakozott csöndesen a nő.

— Bocsáss meg, Délia, de néha már sehogy se tudok magamon uralkodni...

— Veszem észre!

Jimmynek feltünt valami. Az ő társadalmi osztályához tartozó emberek, ha veszekedtek, a legtöbbször kiabáltak. Ezek ketten azonban nyugodt, mérsékelt hangon vitatkoztak és közben még mintha vigyáztak volna is a hanghordozásukra. Nyilvánvaló volt tehát, hogy az előkelő körökhöz tartoznak. Jimmy gyakorlott szeme különben is mindig megtudta itélni, miféle utas ül az autójában. Az az ur, akit most vitt, rokonszenves volt neki. Szivből kivánta, hogy bár ő kerülne ki győztesen a szóharcból... Éppen ezért tovább is figyelt a beszélgetésre, amely mindig lázasabban kezdte érdekelni. Szinte már ugy tünt neki, mintha nem két idegen vitatkoznék a háta mögött, hanem ő maga csatázna Mollyjával...

— Nézzünk szembe a tényekkel — szólalt meg most ismét a nő. — Az igazság az, hogy te épugy belefáradtál már a várakozásba, mint én. Ez nem mehet igy, az idők végezetéig. Csak nem akarod belátni, nem akarod elismerni...

— Nem erről van szó! — tiltakozott a férfi. — Mindent belátok, de azt igazán nem kivánhatod, hogy örüljek annak, hogy mindig kevesebbet jelentek számodra! Ebbe nem tudok beletörődni, Délia. Várakozás, várakozás... Hát igen, három esztendeje várunk egymásra. De nem én vagyok az, aki belefáradt, nem én mondtam ki elsőnek a kegyetlen szót: bucsuzzunk!

— De hát értsd meg végre, Terry, hogy én nem várhatok itéletnapig! A nők azért türelmetlenek, azért nem birják a várakozást, mert ő életükben csak egyszer jön el a nagy pillanat! A nő csak egyszer kivánatos, friss és szép: amikor fiatalsága virágjában áll. Aztán... jön a hervadás. Én az életem tavaszát neked áldoztam. Sosem voltam valami hódító szépség, de fiatal voltam, Terry huszéves!... És ez most már elmult. Pedig élni szerettem volna, élni! Tudod, mit jelent ez? Boldognak lenni, gyermeket tartani a két karomban... Hiába, mindennek vége. A lelkem üres. Érzem, hogy elhervasztott ez a hosszu, meddő várakozás!

Jimmynek megállt a szivverése. Erre még sose gondolt. Hogy ilyen borzalmas lehet a nő számára a reménytelen várakozás. Igen: szörnyü lehet az az érzés, hogy visszahivhatatlanul elmegy mellette az élet!

— Mit adhatok én még a férfinak, aki esetleg szeretni fog? — folytatta a bundás hölgy végtelenül szomoru hangon, amely Jimmy lelkében mélységes részvétet ébresztett. — Igazi szerelmet már nem nyujthatok, mert szivem kiégett az első szerelem tavaszias, vad lobogásában. És mennél inkább telik az idő, annál reménytelenebbé válik a helyzetem. Lásd be hát, Terry: jobb lesz, ha elválunk. Csókoljuk meg egymást még egyszer, utoljára... és Isten veled.

Jimmy torka összeszorult, a lélegzete akadozott. Mintha itéletet mondtak volna ki a háta mögött, — az ő halálos itéletét...

— Mindig csak ez a hideg okoskodás! — fakadt ki hirtelen Terry. — Valóban azt hiszed, hogy az ember csupán az eszére hallgathat, a szivére soha? De mondhatsz bármit: nem fogsz elhagyni, Délia! Feleségül veszlek, a legrövidebb időn belül!

— És miből fogunk élni? — kérdezte a nő.

— A keresetemből.

— De hisz az nem elég kettőnknek! Ma délben magyaráztad meg nekem éppen ötszázadszor, hogy nem elég!

— Mondtam? Ostoba voltam! Majd takarékoskodni fogunk! Meghuzzuk magunkat, jobb időkre várakozva!

— Legfeljebb csak hónapos szobát bérelhetnénk... Gondolj a társadalmi állásodra...

— Fütyülök rá! Hónapos szobában is boldog lehet az ember azzal, akit szeret!

— Őrült vagy, Terry! Mit szólnának a barátaid... Akiknek a véleménye mindig olyan fontos volt neked...

— Vigye el őket az ördög! Téged veszlek feleségül, nem őket! De igérd meg, kérlek, igérd meg, hogy hozzám jössz feleségül!

— Mikor?

— Most rögtön megyünk az anyakönyvvezetőhöz!

— Egyetlenem — ujjongott fel a nő —, hiszen én csak erre vártam mindig... Ezekre a szavakra!

Jimmy valósággal lázban volt a hallottaktól. Minthogy közben már meg is érkezett oda, ahová az utasait vinnie kellett, megállitotta az autót és gépiesen vette át a viteldijat az idegen urtól.

Közben, amilyen szórakozott volt, fel sem tünt neki, hogy Terry gépirásos jegyzetköteget tart a kezében. Gondolt is most Jimmy egyébre, mint arra, hogy minél előbb Mollyjánál lehessen és minden megfontolást sutbadobva, magához köthesse végre azt a kedves leányt, a végzet ujjmutatását követve, örökre, igen, örökre!

— Gondolja, hogy fog menni a dolog? — kérdezte közben Terry kissé nyugtalanul a bundás hölgytől.

— Azt hiszem, egészen türhető lesz — felelte néhány pillanatnyi gondolkodás után a nő. — De nézze csak, mi van ezzel a soffőrrel? Miért száguldott el olyan őrült sebességgel?

Jimmy kocsija valóban ugy robogott, mint valami rakétaautó. Nyaktörő gyorsasággal tört utat magának a járművek tömkelegén keresztül. Sárhányói, mint két hősi pajzs, vadul ütköztek neki jobbról egy autobusznak, balról egy mentőkocsinak. Majd sértetlenül, diadalmasan száguldott tovább, fittyet hányva a villanyrendőr vörös lámpájának.

— Mindenre elszánt embernek látszik — jegyezte meg „Terry", miközben utána nézett. Aztán a prémbundás hölgy társaságában belépett a londoni Rádió épületének kapuján és zsebrevágta annak a hangjátékjelenetnek gépirásos szövegét, amelyet végigpróbáltak az előbb az autóban.

BARKÁK (Foto: Schaar Ági.)

Parti bárkák.

„...ÉS ARCOD VEREJTÉKÉVEL KERESSED KENYERED..."

„A munka nemesit" jelszó Európában született meg, annak is az északibb vidékén. A dal és a természeti szépségek verőfényes honában már a: dolce far niente, az édes semmittevés lett szállóigévé. Minél közelebb jutunk az egyenlitőhöz, annál kevesebb munkára való hajlandóságot találunk az emberekben. Ez részben az éghajlati viszonyokkal magyarázható. Hideg nincs és igy az északibb vidékeken élő embereknek oly sok gondot okozó ruházkodás és lakás problémája ott harmadrendü kérdéssé fokozódik le. A szegény ember Indiában egy ágyékkötővel már eleget tett az erkölcsrendészeti előirásnak. A nap heve és az eső elől menedéket nyujtó szellős kunyhóját is összetákolhatja pár szál bambuszból, vagy pálmalevélből. A városokban meg ezerszám alszanak az utcák gyalogjáróján. Gyermekeik — fiuk, leányok — ruházata még egyszerübb: egy nyaklánc és egy mosoly. Táplálkozásban igénytelenek a végtelenségig. Igy azután érthető, hogy miért találkozunk Indiában annyi naplopóval. Társasjátékot játszanak négy kagylóval az aszfalton, hevernek a parkok padjain, kártyaklubot alakitanak egy-egy banánfa árnyékában. (Jellemző India politikai viszonyaira, hogy Bombayban egy ilyen utcán alakult kártyaparti vegyes — brahmin és mohamedán — vallásu tagjai között egy nézeteltérés a politika terére tévedt át, az eredmény: tizenegy halott, több mint száz sebesült és egy hétig tartó ostromállapot volt.) És az a rengeteg koldus!... A rothadó végtagjaikat mutogató leprásoktól az ájtatos zarándokokig, akik szánalom helyett az emberek vallásos érzületére számitva nyujtogatják mocskos markukat a baksisért.

Mégis ott, ahol a dologkerülésre való hajlamosságot szinte a levegőből szivja magába az ember, találkozunk lépten-nyomon a testi munka legnehezebb és leglealázóbb formájával. Nem tudom elfelejteni azt a kellemetlen érzést, amikor Rangoonban egy riksa-kuli először ajánlotta fel kocsiját. Arcomba kergette a vért az a gondolat, hogy egy embertársamat igavonó állat módjára használjak. Ugy éreztem, hogy ez arculcsapása minden emberi méltóságnak. Mások mosolyogtak érzékenységemen. Idővel én is kigyógyultam belőle. Beláttam, hogy annak a szegény kulinak nem az emberi méltóság hiányzik, hanem az a néhány peisz, melyet ezzel az állati munkával megkereshet s igy humánusabban cselekszem, ha emberi méltósága elismerése helyett az utóbbihoz juttatom hozzá.

Nehéz munka! . . . Naponta legalább 15—20 kilométert kell nyargalnia a forró trópusi napon a nap hevétől olvadozó aszfalton, vagy tüzes kövön mezitláb, dombnak fel, völgynek le, amig annyit megkeres, hogy a riksája napi bérét kifizetve, neki és családjának is jusson élelemre. Nyolc-tiz évnél tovább nem birja a legegészségesebb szervezet sem. Állati munka!... Pedig ezeknek még uri dolguk van a teherhordó kulikéhoz képest.

Ezek két óriási keréken gördülő, puposra rakott kordét vonszolnak. Vézna testükön kidagadnak az izmok, mint az erőlködő konflisgebén, mellük zihál és arcukról csorog a bibliai veriték. Ilyen munkát Európában már csak gépekkel, vagy állatokkal végeztetnek, de Indiában olcsóbb az emberi erő. És olyan sok van az ilyen állati kategóriába tartozó emberanyagból . . . Ha egy-kettő megszakad a munkában, a tulajdonost semmi kár sem éri . . . Mások állanak a kocsi elé. Igaz, hogy munkájuk lassu, de Keleten az idő nem pénz.

Többemeletes házak épitésénél az épitőanyagot — téglát, követ stb. —, melyeket nálunk gép-

erővel járó elevátorok szállitanak a magasba, ott kulik huzzák fel kötélen egy csiga segitségével. De hogyan?... Négy ember áll a kötél mellett a földön, négy másik a második emeleten, a kötél másik végén 2—3 felhuzandó kőtömb himbálódzik. Érdeklődéssel figyelem, hogy jut a kő rendeltetési helyére. Nálunk néhány hó-rukkal egy-két perc alatt fent lenne, de itt más a módja. Az alsó csoportból énekel az egyik kuli egy négysoros versikét, erre feleletül a felső csoportból gyujt rá egy másik egy szintén négysoros antifónára, melynek elhangzása után rántanak egyet — de csak egyetlenegyet — a kötélen. Aztán kezdődik ismét az éneklés. Órával a kezemben akartam a szállitmány harmadik emeletre feléréséneк idejét megmérni, de nem birtam idegekkel. Egy negyedóra mulva, amikor a kövek még mindig csak az első emelet magasságában himbálództak, otthagytam őket.

A rangooni kikötőben.

Készül az ebéd a csónakban.

Nehéz munkája van az indiai földművesnek is. Főkép a rizstermelőnek. A rizsnek vetéstől beérésig állandóan viz alatt kell lennie. A földművesek szántás közben térdig dagasztják az iszapot, a vetés, ritkitás, stb. idején is állandóan vizben kell állniok. Ha a monszun egy időre kihagy, akkor egész nap hordhatják a vizet az öntözéshez.

A munka szimfóniája mégis a tengeri kikötők forgalmas szinpadán kerül a leghivebb bemutatásra. Ezeket kerestem fel legszivesebben fényképezőgépemmel. Ember és gép kel itt versenyre egymással a munka nevében. A meztelen fekete emberalakok mögött a daruk karcsu Gulliver-glédája áll katonás rendben. Ezekről izzadtság, azokról olaj csepeg: itt nyögnek a teher sulya alatt, ott a lánc csikorog, mint az erőlködésben összeharapott fogak. Milyen párhuzamos jelenségek kisérik az ember és a gép munkáját!... De a gép, mintha uribb módon végezné feladatát: a káromkodást nem tanulta el az embertől.

Supka Ferenc.

ROSSZ GYEREK

IRTA: IFJ. AMBRÓZY ÁGOSTON

Délután hittanórára kellett volna mennem, Homér tisztelendő urhoz, de nagyon, nagyon szép idő volt.

Hogy sütött a nap, hogy frissen piroslott az éjszakai esőtől öntözött troszka-ut, hogy a nagy kerek bukszusbokrok levelei ujból fényesek voltak és hogy a vadszőlőlevelek terebélyesedni kezdtek világoszöld száraikon, az még hagyján! De volt valami a levegőben. Valami ujdonatuj légyzümmögés, valami suttogás, mely tulajdonképpen csak aznap reggel vált hallhatóvá s valami furcsa, alig érezhető illat is volt.

Igen, tavaszodott már s mindenki érezte a tavaszodást. Délelőtt poroltak hátul az udvaron. A Horgonyi-lány porolt, hajladozva ütögette a keshedt, szelid szőnyegeket s a szőnyegek megelevenedtek, lobogtak és kiabáltak az ütések nyomán. A Horgonyi-lány piros szoknyát viselt, szaladtak, kergetődztek rajta a ráncok; a lába még fehér volt, ma van először mezitláb.

A Bagyi-flu a szomszédból felült a palánk tetejére és onnan nézte a Horgonyi-lányt. Én is néztem őt, jó volt nézni; aztán Juhász néni, akinek a ház utcai oldaláról nyilt a hentesüzlete, valószinütlenül vastagon és fürgén begurult az udvarra s onnan orditott át, át a palánkon, a másik utcába, a lakása felé.

— Jani, te — kiabált Juhász néni —, ebédre a tornácon teritsetek.

Mert Juhász néni az évszakok változásait is az étkezések mikéntjén keresztül veszi észre. Tavasszal a tornácon esznek, nyáron az eperfa alatt, októberben bevonulnak a konyhába, és esznek, esznek, zsiros és fokhagymás ételeket. Juhász bácsi ugyan megzavarodott tavaly, bevitték az Erzsébet-közkórházba, bajusza sután lógott szegénynek, szép vidám, kék szeme megzavarosodott, azóta se láttuk. A sok zsirba, töpörtyübe, hurkába, kolbászba habarodott bele szegény Juhász bácsi — gondolom. De Juhász néninek kutyabaja. Igaz, olyan már, mint egy ötszemélyes kabin a Bodrog partján, de azért vigan és virgoncan szaladgál két dinnyényi lábán s minden karácsonykor elküldi hozzánk, kölcsönbe a „Mennyből az angyal" gramofon lemezét, mert állitólag csak neki van meg a városban. Zsirfoltok ékeskednek a lemez világoskék cimkéin, de sebaj, annál bőségesebb a karácsony! Ünnep másnapján mákos-beiglik kiséretében visszaküldjük a lemezt.

Mindezeket a borostyános kapualjban gondoltam el, csak ugy villámformán, ahogy fürge szemeim végigugráltak a tárgyakon s a tárgyak-keltette emlékeken. Ott bizonytalankodtam a kapu alatt, vágyakozva és felbolygatottan, igazán nem tudtam, mitévő legyek? A hittanóra tulságosan sulyos és komoly dolog e délután szineihez mérve. A paróchia homályos, pinceszerü folyosóin a nemrég elköltött ebéd illata s titokzatos, papos tömjénillat sötétlik s az emeletre vezető üvegajtón feltünik Payer bácsi, a püspöki helynök ur, magas, elegáns árnyéka, jön Payer bácsi, suhogva, reverendásan s hosszu kezeivel meglegyinti az arcomat. Aztán illendően kopogtatok s máris ott ülök Homér tisztelendő ur barna szobájában, a viaszos-vászon diványon s ágazatokról, bibliáról és katekizmusról tárgyalunk. Ez a tárgyalás: a kemény dió!

De még sohase „blicceltem" s az első lépés mindig nehéz. Meg aztán félfüllel hallottam tegnap, hogy Kohut néni haldoklik s reggelre „liberás" misére van kilátás. A halálesetet Homér tisztelendő urnál jelentik be s ha ott vagyok, rögtön lestoppolhatom a gyászmise jobb-belső minisztránsi tisztét. A jobb-belső minisztráns viszi a szenteltviztartót és erre már régen fenem a fogamat.

De Lehner Kálmán boltja előtt ott ül Bikfic. A hátsó-lábain ül s hegyes korcs kis foxi-pofájával mereven bámul az ajtón át, be a boltba. Ez a Bikfic azt jelenti, hogy Jóska Lehner bácsinál van. Valószinüleg minisztrált ma reggel Marcinkó tisztelendő urnak, a vendégpapnak — gondolom villámgyorsan —, megkapta a szokásos husz fillért és most golyót vesz.

Már jön is Jóska s három hatalmas üveggolyó csillogott a kezében.

Akkor már tudtam, hogy ma nem lesz hittanóra.

Ez a Jóska a varrónő fia s Bikfic a kutyája. Megyünk hárman fölfelé a Schweiger-udvaron, ott, hátul finom, lapos, homokos terület van, nagyszerüen lehet glikkerezni.

— Mit adsz érte? — mondja Jóska két ujja közt egyensulyozva a legszivárványosabb üveggolyót.

Jóska látja a szememen a vágyakozást s most már biztos, hogy megint be fog csapni. Tavaly nyáron egy döglött egérért odaadtam neki a vadonatuj négykerekü biciklimet, pedig arra rá lehetett ülni.

De ma jó napom van, ma nekem sikerül rászedni Jóskát. A régi nagy mackóért ideadja a golyót s én ravaszul elhallgatom, hogy a mackó hasában már elromlott a nyávogó. Megegyezünk, hogy holnap reggel, iskolábamenet kilopom neki a mackót, a disznóól mögött lesz a palánknál s a lyukon keresztül, amit a Schweiger-udvar felől kapartunk titokban, ő majd észrevétlenül kicsempészheti.

— Na, most már neked is van golyód — mondja Jóska —, játszhatunk.

Szines, szivárványos, gyönyörü golyókon gurul a délután, Bikfic legyet fog, de mi alaposan megéheztünk.

— Nem baj — mondom —, majd Juhász nénitől kérek töpörtyüt.

Már nyakig vagyok a bűnökben s ez is élvezet. Juhász nénitől nem szabad töpörtyüt kérni, Jóskával nem szabad glikkerezni s főleg nem szabad a hittanórát „ellógni". Tulajdonképpen nem is olyan jó dolog ez. Én jobban szeretek otthon lenni a szobában, vagy az udvaron, vagy a paróchián, vagy valahol másutt, ahol okos emberek vannak, nem ilyen ravasz, buta fiuk, mint a Jóska. Hiszen nem is nevet, akármilyen érdekeset mondok. Ha apukával vagyunk, egyszer csak elkezdünk nevetni, senki se érti ezt, csak mi, de mi nagyon jól mulatunk. Most is talán jobb lenne a hittanórán, de ez a mai nap valahogy rosszaságra forralt, minden jó, amit nem szabad.

De mikor Juhász nénitől kiosonok, markomban szorongatva a töpörtyüs papirzacskót, akkor, mintha Zsuzsit látnám, a vén szolgálót, amint leskelődik felém a kapuból. Egyszerre elfog a félelem és a bűntudat.

Nem izlik már a töpörtyü, se a golyózás, Jóska visszanyerte a nagy-golyót, most se mackó, se golyó.

Bajok lebegnek körülöttem, árnyékok és veszedelmek. Hüvösödik az idő, már nagyonis haránt süt a nap s Romancsák, a sánta borbélylegény csunya visitós nótát fütyül, amint átbiceg a Schweiger-udvaron.

— Alászolgája, urficska — vigyorog Romancsák s nekem a fogorvos jut róla eszembe, aki egyszer éppen a névnapomon huzta ki a leghátsó fogamat. De én nem sirtam, egy szót se szóltam, csak gyülöltem őt, mintahogy Nyonyó bácsit is gyülöltem, aki egyszer azt mondta, hogy lefényképez a karácsonyfa alatt s mikor ott ültem a sötétben, mit sem sejtve, valami magnézium-bombával pukkantott egyet, majdnem agyonlőtt.

Elköszönök Jóskától s halálos nyugalommal indulok hazafelé. A csatornakő alatt ott a hittankönyv, odarejtettem, mikor elindultam délután.

Fagyos csend fogad otthon, hüvös, magas szobák, égigérő fehér ajtók, sötétedés és szomoru pillantások. Ugylátszik mindent tudnak — gondolom hetykén, de vacog a fogam s csak állok elveszetten a nagyszoba küszöbén. Anyuka lila kendője sötét szárnyként suhog előttem, amint a vállán eligazitja.

— Hol voltál te délután?

Akkor megszáll a düh. Tudom, igaza van, hogy haragszik, mert rossz voltam. De éppen azért ne haragudjék! Ha csak valami kis rosszaságot csináltam volna, hát haragudhatna, nem bánom, de én nagy rosszaságot csináltam. Ne haragudjék hát, hanem sajnáljon és vigasztaljon.

— Hittanórán voltam — mondom erős hangon és szembenézve.

— Ne hazudj, Zsuzsi látta, hogy nem mentél hittanra, Jóskával golyóztál.

— Én nem hazudok — feleltem mereven —, én igenis hittanórán voltam.

Anyuka egy pillanatig bánatosan néz. Most már én sajnálom őt.

— Na, jól van — szól csendesen —, elmegyünk Homér tisztelendő urhoz és megkérdezzük őt.

Abban a pillanatban eszembe jut, hogy ma tánciskola is lett volna s most már elkéstem. Elfelejtkeztem róla, vége van. S ha Homér tisztelendő ur megtudja a történteket, eltilt a minisztrálástól egy-két hétre és akkor elfutja a szememet a könny, homlokomon verejtékcsöppek jelennek meg, kinlódom nagyon, félek és szipogok. Sose lesz belőlem ember — gondolom —, mindig csak rossz vagyok és rossz vagyok.

— Én igenis hittanórán voltam — kiabálok aztán zokogva és toporzékolva és reménytelenül, magam is szeretném elhinni, amit hazudok.

— Én igenis hittanórán voltam — már ábrándozom — és Zsuzsi téved; a tizenkettedik ágazatot adta föl Homér tisztelendő ur és én nem hazudok.

De ez csak olyan értelmetlen visitozás és óbégatás, magam sem értem, amit mondok.

— Menjünk — mondja anyuka és feláll —, menjünk a tisztelendő urhoz?

Aztán feladom a küzdelmet, összeharapom a számat, lassan sarkonfordulok és lehajtott fejjel, szipogva kitámolygok a szobából.

Esteledik és haragszanak rám. Nagyon árva vagyok és szomoru, már nem akarok rossz lenni, elmult a lázadozás, eltünt az incselkedő iz a levegőből, üres minden és kilátástalan. Nem birom ezt sokáig. Hátul kóborlok az udvaron, sóvárogva leskelődöm az üveges előszobaajtó felé, Horgonyi bácsi fát vágott, most szöszmötölve rakja el a fűrészt, meg a baltát. Messzire huzódom tőle, nehogy megszólitson. Egyszer segitettem neki fát vágni és munka közben szálka ment a kezembe. Sirtam és anyuka kiszedte a szálkát és még fájdalomcsillapitót is adott, mogyorós csokoládét és vigasztalt is.

De most senki sem vigasztal. Nem törődnek velem. Talán még vacsorára se hivnak be — gondolom borzongva. Zsuzsi kukoricát hoz a tyukoknak, „pipikém, pipikém" hizeleg az undok vénasszony s a csirkék körülözönlik, csak én maradok egyedül a padfeljáró alatt s mellettem fülledten gőzölög a szemetesláda. Talán még bogarak is vannak itten. A tyukketrecre én rajzoltam cimtáblát. Egy kakast rajzoltam és két tyukot s nagy betükkel „Tyukászat". Ezt is elmosta az eső — sóhajtozom —, egy nagy pacni az egész és igen, olyan, mint egy halálfej. Az a legrémesebb, hogy anyuka haragszik és nem ért meg engem.

Juhász néni jön és kiabál:

— Jani, te, a vacsorát a konyhába!

— Igeeen . . .

S mindez *most* rémes, csunya, borzongató. Ezek a visitó hangok s a délutáni töpörtyü hideg zsirszaga. Émelyedik a gyomrom és megtámaszkodom a fatartó ajtajában. De a fatartóban patkányok is vannak. És velem senki se törődik. Tágra meresztett szemmel bámulok az előszoba felé. Bent jönnek-mennek, hangokat is hallok, árnyékokat is látok, de senki se jön értem és anyuka haragszik. Inkább verjen meg, de ne haragudjék rám, hisz olyan nagyon szerencsétlen vagyok. Könnyü akkor szeretni engem, mikor jó vagyok, mikor Páyer bácsi megdicsér, vagy a tánciskolában gavalléroskodom, akkor szeressen, mikor rossz vagyok.

Egyszer csak nem birom tovább. A faapritó-tönkhöz rohanok, fölkapok egy marék forgácsot s a legvékonyabbat a körmöm alá szurom. Igy már sajnálatra méltó vagyok, most már szaladhatok anyukához, hogy segitsen.

S bömbölve, szaporázva szaladok végig az udvaron, végig a piros-sárga kockás gangon, be az előszobába s viszem magam előtt a kezemet, a véres szegény kis kezemet, bizonyára meggyógyitja anyuka és megvigasztal. Igen, már jön is anyuka, ijedten és sietve ölébe ültet, simogat és babusgat és bátran türöm, hogy a nagy varrótüvel kipiszkálja körmöm alól a szálkát és jólesik a fájdalom. Apuka is ott van, sug valamit anyukának és mosolyognak mindketten.

Aztán: bocsánatkérés, igéretek és minden rendben van megint.

Vacsora után sétálni megyünk. A kisasszony előremegy a gyerekkocsival, a kocsiban a kis Mária alszik, a hugocskám, mi ketten, anyukával hátrább egy kicsit, összebujva, mint akik ismét egymásra találtak.

A templom előtt Bricki bácsival találkozunk, a harangozóval, ballag az öreg torony felé.

— Meghalt a szegény Kohutné — mondja apukának —, most megyek harangozni.

Még ez is — gondolom — s elfut az öröm és a hála, holnap hát minisztrálhatok.

De vigyázni kell, a felnőttek félreérthetik az ilyenfajta gyerekörömöket, azért lehalkitott hangon szólok csak oda.

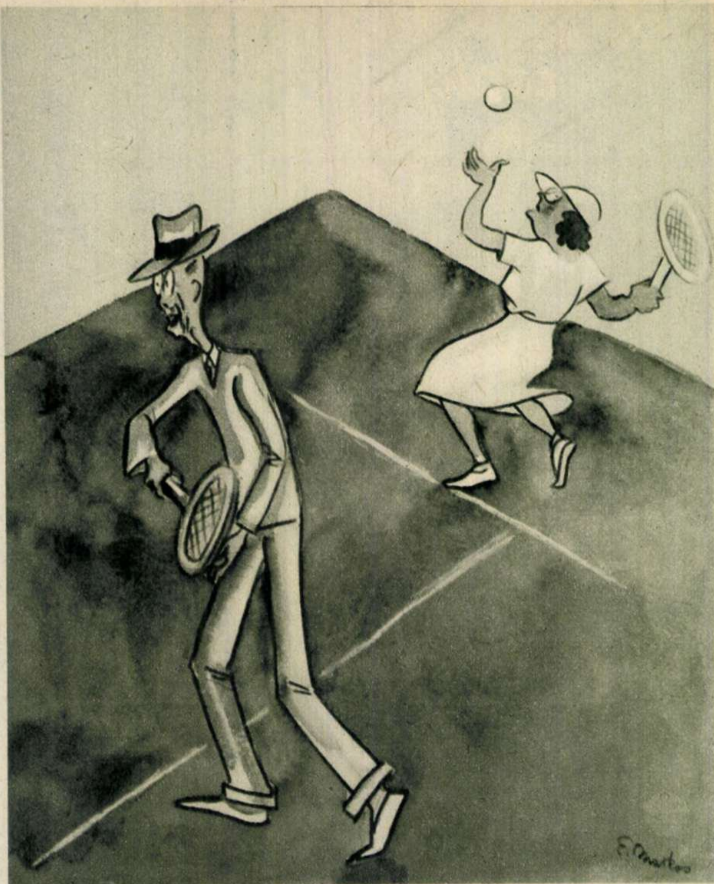
— Irjon be, Bricki bácsi, jobb-belsőnek a liberás misére, holnapra.

— Jól van, urficska, beirom.

Anyuka csodálkozva néz rám, azért hozzáteszem ravaszul:

— Mindig nálunk volt káposztataposáskor szegény Kohut néni.

S boldogan bandukolok tovább az alkonyodó utcán, anyuka védelme alatt, fölöttünk lágyan, vidáman dalol a lélekharang.

„Mr. G." Madame Mathieu-vel játszik.

A király sajátkezü aláirása karikaturáján.

„Mr. G." tenniszezik

Gyermekkoromban sokszor elgondoltam, milyen jó volna egyszer egy királlyal találkozni. A királyt ugy képzeltem el, hosszu fehér szakállal; aranykorona van a fején, biborpalást a vállán, aranytrónuson ül, amelyik gyémánttal van kirakva.

(Persze, tündérekkel is szerettem volna találkozni, meg törpékkel.)

Alig teljesedett be valami abból, amit gyermekkoromban kivántam, de ime ez az egy mégis: találkoztam egy királlyal. Igazi király, van országa, trónusa és aranykoronája is — otthon. De én nem a királyi palotában találkoztam vele, hanem a tenniszpályán. A vállán nem volt biborpalást, hanem fehér gyapjupullover, fehér, feketeszalagos kalap volt a fején aranykorona helyett. A kezében tenniszütő és 3 tenniszlabda.

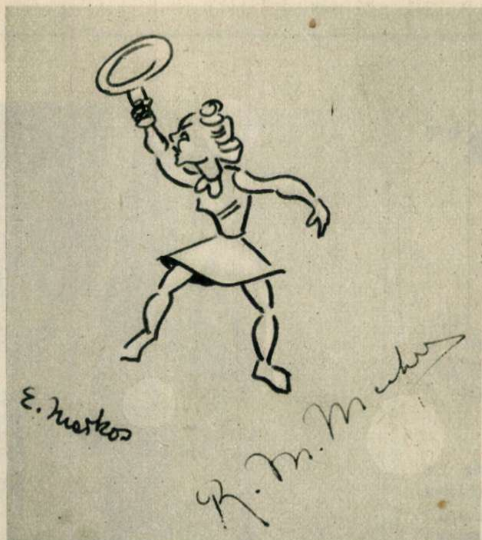
Az ember ne adja fel sose egészen a reményt, hogy gyermekkori álmai beteljesednek! Ha néha egészen másképpen is, mint gondolta...

Sokszor láttam már képeslapokban a svéd királyról fényképeket, amint tenniszezik. De a foto mégsem olyan meggyőző, mint a valóság, különösen, ha mozgást ábrázol. Ezuttal is csalódtam a fotóban. A király javára. Ugyanis a fénykép csak azt mutatja, hogy a király tenniszezik. A valóság pedig azt, hogy kitünően játszik.

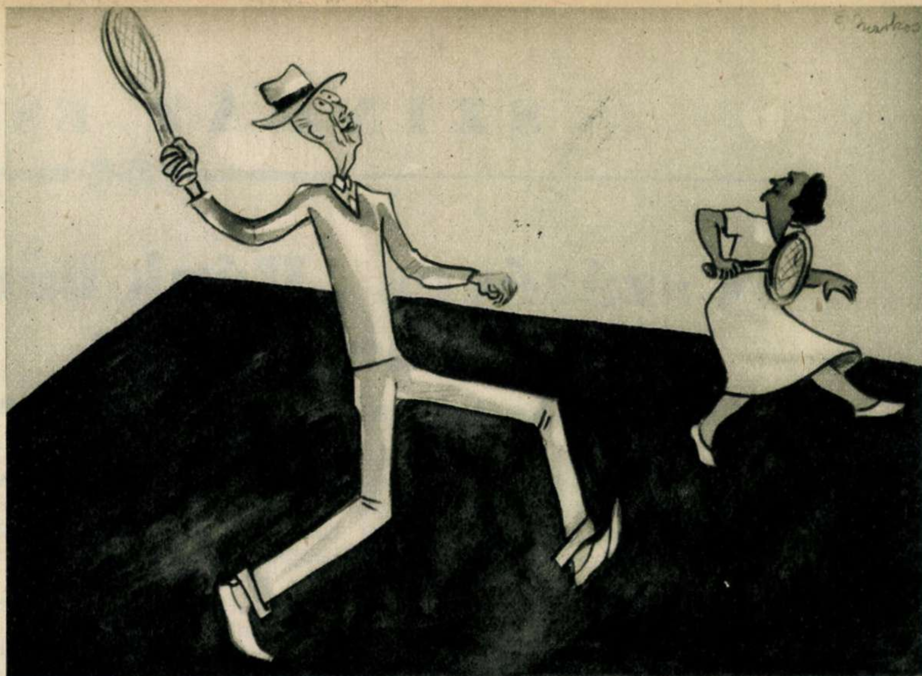
A világ legjobb amatőr tenniszezői most itt játszanak a Côte d'Azuron. Az összes nagyobb városokban versenyeket rendeznek a helybeli tenniszklubok Cannes, Nice, Beaulieu, Monte-Carlo, Menton pálmákkal, narancsfákkal körülvett tenniszpályáin, előkelő nemzetközi publikum előtt, a ragyogó napban.

„Mr. G." — ez a király inkognitó neve — mindig ott van, ahol a verseny folyik. Ott ül az első sorban. Le nem veszi szemét a játékról. A legizgalmasabb pillanatok érdeklik, tapsol egy jól sikerült cselnek, egy ügyes labdának a hozzáértő elismerésével és megbecsülésével. A játékosokat jól ismeri. A közönség már megszokta magas, szikár alakját s nincs semmi különös kiváncsiskodás, bámészkodás. Inkább az tünik fel, ha nincs ott. De ez ritkán fordul elő. „Mr. G." magas alakja minden délelőtt megjelenik Cannesban, Niceban, Beaulieuben, Monte-Carlóban, ahol épp a verseny folyik. Szürke kalap, szürke felöltő. Hátamögött civilruhás komornyikja szőrmetakaróval. Hiszen a hosszu játékidő alatt a levegő sokszor lehül. De még nem láttam, hogy igénybevette volna a pokrócot. Pedig sokszor magam is fáztam s ugy tudom, nem titok, hogy „Mr. G." már elmult 80 éves.

Csak aki maga is jól játszik, tud ugy lelkesedni a tenniszért. „Mr. G." azonban nemcsak végignézte, de végig is játszotta az egész tournét Cannestől Mentonig. Maga válogatja össze partnereit a vegyes párosra, vagy a férfipárosra, a legjobb játékosok közül. Beau-

Renata M. Muchy, a király egyik partnere.

„Mr. G." tenniszezik. (Markos Erzsébet rajzai.)

lieuben például egy 17 éves holland kislány volt egyik nap a partnere, aki nagyszerüen szerepelt a versenyeken, *Renata Muchy.*

Gyakran játszik Mme *Mathieu*-vel és M. *Lessueur*rel, a kitünő Davis Cup-játékosokkal.

Ezek a partik maguk is a verseny látványosságához tartoznak, bár versenyen kivül játszanak. De az összeállitás mindig érdekes, a játék izgalmas és sokszor nagyobb közönsége van, mint a másik pályának, ahol épp a finálét játsszák a világ legjobb játékosai. „Mr. G." hihetetlen ügyességgel és taktikával játszik, s elég dolgot ad a vele szemben játszó fiataloknak. Biztonsággal fogja el a legnehezebb labdákat. Remek a backhendje s brilliánsan cseréli a voley-kat vorhendről backhendre. Nem állhatom meg, hogy ne csináljak róla is egy skiccet. Azt külön is megcsodáltam, hogy feketeszalagos fehér kalapja sose esik le a fejéről. Pedig sok energiával játszik. És tudással. Komolyan végigjátssza a 3 szetet. Sokszor 1½—2 órán keresztül.

Lelkes közönsége van. Megszokta és talán észre se veszi. A labdát figyeli csak, s pontosan oda üti, ahol abban a pillanatban a legkellemetlenebb ellenfeleinek.

Igazi mestere és rajongója ennek a gyönyörü sportnak. Talán ez tartotta meg ilyen fiatalon, ilyen rugalmasan 80 éven tul is.

S én, aki a királyt palásttal, koronával szoktam megrajzolni, vagy legalábbis valami katonai díszben, most mégsem álltam a fehérruhás tenniszjátékos előtt csalódottan. Sőt csodálattal néztem szemüvege mögött élénk kék szemét, egyszerü biztos mozdulatait.

A királyt ugy szeretjük elképzelni, hogy kimagaslik az emberek közül, ez a csodálatra méltó tenniszjátékos igazán felemelő látvány.

Markos Erzsébet.

Orosz költők

Az élet serlege

— Lermontov —

Csukott szemmel iszunk vigaszt
Az élet serlegéből;
A könnyeink öntözik azt
S peregnek pereméről.

Végóránk előtt meglazul
Szemünk szoros kötése:
A csillogás — káprázatul
Tünik a semmiségbe.

Pillantásunk a serleget
Csalódva méri végig: —
Álomital hitegetett,
Üres volt legfenékig.

Szomoruság

— Balmont —

Vad széltől hajlong a nyárfa, őszi eső vág a sárba,
Fölöttem ketyegve jár az inga s fel s alá suhan.
Nem ül vélem senki szemben, nyugtalanság ver szivemben
S számon önfeledt ütemben vers pereg egyhanguan.
Mintha messze láb topogna, ablakomon kéz dobogna,
Érthetetlenül, kopogva, — ömlik vigasztalanul.
Tán a szél is unja már azt, hogy zokog, sir, mig kifáraszt —
S néki ezerhangu választ ád a zápor, mely lehull.
Hallgatom, vele borongok, zsongnak bennem örök gondok, —
Egykedvü, egyforma hangok ritmusa csobog-lebeg.
A viharban a Természet bánata hűs könnybe réved,
S napok, percek — mint az évek vánszorognak csüggeteg.

Oroszból forditotta: **Győri-Juhász Jenő.**

A százéves „Bánk bán" ifju Melindája

Látogatás Tőkés Anna öltözőjében

Jubiláris est a Nemzeti Szinházban: Bánk bánt adják pontosan századik évfordulóján annak a nevezetes estnek, amikor Katona József tragédiáját először játszották az ország első szinpadán.

Az egyik primadonna-öltöző tükre előtt festi magát Tőkés Anna. Már rajta van a kék-fehér, középkori szabásu asszonyöltözet, a gyöngyös, fátylas főkötővel. Ő az ünnepi est Melindája.

— Büszke vagyok — mondja —, hogy ma én játszhatom ezt a szerepet, amelyhez elődeimnek, szinészetünk hires tragikáinak dicsőséges hagyománya tapad. Tiz év alatt, mióta a Nemzeti Szinház tagja vagyok, igen sokszor léptem már fel a „Bánk bán"-ban, de most — nem szégyellem bevallani — ujra érzem az első est feszült izgalmát. Méltónak kell lennem a halhatatlan költő szelleméhez, ki kell elégitenem a közönség fokozott várakozását. Ilyenkor a szinész mindig nagyon alázatos és megilletődött, ha komolyan fogja fel a mesterségét.

— És maga? . . .

— Rettentően komoly munkás vagyok. Minden uj feladatban teljesen beleélem magam és halálos szorongással lépek szinpadra a bemutató estéken.

— Ilyenkor, persze, jó az orvosférj a háznál.

— Az uram kitünő orvos, de éppen mert férj, nem alkalmas rá, hogy megnyugtasson. Ahhoz ő tulságosan gyöngéd. A szinháznál benfentes doktorok jobban értenek a szinésznő-idegekhez, udvarias szigoruk az, ami legtöbbször átsegit a lámpalázon.

— Hogy lett szinésznő?

— Nem hencegésből mondom, de annak születtem. Legalább is, mióta eszemet tudom, szinésznő akartam lenni. Ötéves koromban, ha kérdezték tőlem: no, mi leszel, Anikó, ha megnősz? Azt feleltem: „plimadonna". De ugynevezett gyerekszinésznő sose voltam, sőt csak nagylány-koromban láttam először szinházat.

— Hol?

— Kolozsvárott, ahová engem, a marosvásárhelyi székely gyereket hamarosan be is adtak egy magánsziniiskolába. Négyhavi tanulás után már szerződéssel kinálták, de én kijártam az esztendőmet s csak a következő őszön álltam be Aradon Szendrei Mihály társulatába.

— És hogy került Budapestre?

— Egy szezonon át játszottam Aradon mindenfélét. Egyszer lent járt Beőthy László rendezője, Vágó Béla bácsi, meglátott és mikor hazautazott, beajánlott a Vezérnek. Fel is jöttem nyáron. De valahogy tudomást szerzett rólam Bárdos Arthur, a mai Rádius-mozi helyén állt akkori Renaissance-szinház igazgatója és elsinkófált Beőthyék keze alól, hogy felléptessen, mint uj csillagot Crommelynek „Csodaszarvas" cimü remek darabjában. Ebben a szerepben ugrottam ki és igy Bárdost tekintem a felfedezőmnek. Nagyon sokat tanultam tőle.

— A Nemzetihez ki vitte?

— Még Hevesi Sándor. Ő állitott be nagy klasszikus szerepeimbe. Neki köszönhetem Melindát, épugy a Tragédia Éváját. Nagy dolog a Nemzeti tagjának lenni. Ezt különösen Amerikában éreztem, életem egy kritikus időszakában. Féléven át magyar társulatokkal utazgattam az ujhazában. Komoly film-ajánlatokat kaptam. Hazatáviratoztam szabadságmeghosszabbitásért. A válasz tagadó volt és kicsengett belőle, ha kinn maradok elveszithetem nemzetiszinházi szerződésemet. Ész nélkül hajóztam haza, mert nincs az a kincs és dicsőség, amiért ezt a poziciómat feláldoznám.

— Szive vágya? . . .

— Több uj szerep és változatosabb szerepkör. Négy évig időközben a Vigszinháznál voltam, modern nőalakokat játszhattam a Tanitónőben, Naplementében, Az orvosban. Erre a művészi területre most is sokszor erősen kivánkozom a kothurnusos szerepek közül. De hát várni kell. Várok is türelmesen, csak néha nehéz megalkudni a szinészi becsvággyal, amely a jogait követeli.

— Mindennek el szokott jönni az ideje.

— Azzal biztatom magam én is. Mostanában pedig sok örömem telik az épülő pasaréti házunkban. Nemsokára tető alá kerül.

Lányi Viktor.

Tőkés Anna Melinda jelmezében.

Baloldali kép: „Melinda" az öltözőjében.

BESZÉLGETÉS LEHÁR FERENCCEL

Páris, március.

Ebéd után 2 órára adott találkát Lehár Ferenc a Pesti Hirlap olvasóinak, hogy — amint mondotta — néhány mondatban itt, Párisban, számolhasson be szive legkedvesebb közönségének, a magyar közönségnek, ha már csak olyan ritkán van arra alkalma, hogy otthon, saját hazájában tegye meg ugyanezt.

Arra a kérdésemre, hogy miért nem jön gyakrabban haza, elpanaszolta, hogy az egymást követő bemutatóelőadások mindig máshová kényszeritik. Hiába akar legalább néha-néha hazanézni Magyarországra, hiába szeretne néhány hetet pihenni ischli villájában, vagy félrevonulni, hogy nyugodtan és zavartalanul dolgozhasson, 5 éve nem sikerült magát kiszakitania a bemutatóelőadások sorozatos forgatagából. Igaz, hogy a sokszázas, sőt többezres Lehár-előadássorozatoknak egyik komoly és nagyon fontos alapja az, hogy a mester maga is résztvesz az utolsó 10—15 próbán és személyesen tanitja be a karmestereket, akiknek a vezénylőpálcát csak akkor adja át, ha a bemutatót és az első néhány előadást személyesen levezényelte és az előadás minden legapróbb részletét is szépnek, jónak és művészileg is tökéletesnek látja.

Igy lehet megérteni, hogy egy olyan nagy művész, mint a mi Lehárunk, hányatott életről panaszkodik a párisi Grand Hotel elsőemeleti lakosztályában, ahol állandó utitársaival, feleségével és az elmaradhatatlan kis ölebbel lakik.

— 1933 óta összesen hét napot tölthettem ischli villámban. 6 év alatt 7 nap.

Panaszosan hangzik ez a néhány szó.

De . . .

Ahogy Lehár azt a néhány szót hangsulyozta, hogy „6 év alatt 7 nap", arra nem akarom azt mondani, hogy inkább dicsekvés volt, mert arra neki igazán nincs szüksége; panasz volt az valóban, de az önkénytelen hangsulyozás által átértékelt „büszke panasz". S ha elgondoljuk, hogy itt, ahol már több, mint 3000-szer került szinre a Mosoly országa, ezen a héten egy harmadik szinházban, Páris egyik legelőkelőbb szinházában, a Théâtre d'Empire-ban, az Etoile tőszomszédságában, neves külföldi operaénekesekből összeválogatott uj vendégművész-együttesben mutatták be ujra, most már itt harmadik beállitásban a Mosoly országát, a lehári panasz büszke hangszerelését megértjük és természetesnek találjuk. Azt pedig, hogy a Mester bemutatóról bemutatóra sodortatja magát, Lehár rajongó művészlelke parancsára teszi 69 éves korát megtagadó fiatalos fáradhatatlansággal és fürgeséggel.

És ma ismét megnyugodva hagyja el Párist, ahol megint egyszer szárnyaira bocsátotta egyik kedvenc gyermekét, a Mosoly országát, hogy Berlinbe utazzon, ahol a Deutsches Opernhausban Wilhelm Rode főintendáns uj betanulásban és káprázatos kiállitásban mutatja be egy másik világsikerét, a Vig özvegyet, 85 tagu klasszikus zenekarral, amelynek zenéjét Lehár több részletében átdolgozta, illetve elmélyitette, a 85 tagu operazenekarhoz alkalmazva.

Elutazása előtt Lehár még itteni követünk, gróf Khuen Héderváry Sándor vendége volt ebédre, a sokban hasonlitó küldetésü két magyar külképviselő viszontlátásának örömére és Párisban ismét egyszer összetalálkozott magyar politikai és magyar művészeti szellem elválaszthatatlan barátságának ujabb megpecsételésére.

Lehárral kapcsolatban az itteni magyar követség sajtófőnöke közölte velem, hogy a mostani Lehár-előadás műsorában néhány sorban közlik Lehár életrajzát is és abban róla, mint cseh születésü és állampolgárságu művészről irnak. A magyar követség sajtóosztálya a szinház igazgatóságának figyelmét levélben hivta fel erre a tévedésre, közölve a tényt, hogy Lehár magyar és kérték a tévedés helyesbitését.

Dér Pál.

Jobboldali kép: Lehár Ferenc ezt a képet küldte a Pesti Hirlap olvasóinak. Margaret Pfahl-lal, a berlini Vig özveggyel és W. Rode főintendánssal koccint a mester.

film-kockák

Furcsa rendelés.

Fred Astaire New Yorkba utaztában igen kellemetlen asztalszomszédhoz jutott az étkezőkocsiban. A

Fred Astaire.

rossznevelésü idegen ebéd közben fülsértően csámcsogott, szürcsölt.

A hires táncos-sztár egy ideig türt és hallgatott. De az utolsó fogáshoz érve nem birt tovább az idegeivel. Odaintette magához a pincért és jó hangosan igy szólt hozzá:

— Hozzon nekem, kérem, egy szép, vörösbélü narancsot. De ne legyen olyan zajos, mint ezé az uré, itt velem szemben!

A lába nem...

Robert Donat, a „Réztábla a kapu alatt" cimü orvosfilm hőse egyik sajtófogadásán elmondta az ujságiróknak, hogy mielőtt a „beszélő vászon" bűvkörébe került volna, doktornak készült. Több félévet hallgatott az orvosi egyetemen. Alighanem ezért tudta olyan élethűen alakitani a Cronin regény orvostudósának szerepét.

— De hisz ez pompás — vágott közbe kotnyelesen az egyik fiatal ujságiró. — Akkor bizonyára választ tud adni egy orvosi kérdésre, amely engem már régóta foglalkoztat!

— Halljuk, mi az? — fordult feléje Donát, minden ugratásra készen. Ugyanis megszokta azokat a lehetetlennél lehetetlenebb kérdéseket, amelyekkel az ujságirók a filmnagyságokat próbálják zavarba ejteni.

— Mi a magyarázata — kezdte az ujságiró —, hogy ha csak egy percre is lefelé lógatom a fejemet, a vér rögtön beleszáll, mig a lábamat akár egész nap is lógathatom, anélkül, hogy tulzott mértékben telitődnék vérrel?

— Ez nagyan egyszerü, szerkesztő ur — felelte szemrebbenés nélkül, mosolyogva Donat — *a lába nem üres belül!*

Csak nyugalom...

Kétségtelen, hogy Hollywood egyik leghevesebb vérmérsékletü és legingerlékenyebb embere Sam Goldwyn, a nagy filmgyáros. De még talán rajta is tultesz temperamentum dolgában William Wyler, a hires rendező.

Goldwyn irodájának személyzete az utóbbi időben mégis azt figyelte meg, hogy a két filmhatalmasság közti megbeszélések a legnagyobb csendben, a legnyugodtabb légkörben folynak le. Akármilyen hosszura nyulik is a tárgyalás, az elnöki szoba párnázott ajtaján keresztül nem szürődik ki az asztalok dühös felboritásának, földhözvágott székek ijedt reccsenésének zaja, vadállati üvöltözés kiséretében, ami régebben az efféle „megbeszélések"-kel kapcsolatban egészen megszokott jelenség volt.

Végre is az egyik titkárnő összeszedte minden bátorságát és megkérdezte Wylertől, mi okozta ezt az üdvös változást?

— A dolog nagyon egyszerü — felelte a rendező. — Miután rájöttünk, hogy a sok orditozással rengeteg időt fecsérelünk el (már pedig az idő pénz!) megállapodást kötöttünk Sam-mel. Mielőtt tanácskozni kezdünk, mindegyikünk kitesz az asztalra egy-egy százdollárost. És ha egyikünk kiabálni kezd, a másik szó nélkül besepri a százdollárosát.

— Nagyszerü! — lelkendezett a titkárnő. — Igy aztán már értem, hogy az utóbbi időben sose vesze-kedtek!

— De egyszer mégis hajbakaptunk — vallotta be mosolyogva Wyler. — Hanem akkor *egyszerre kezdtünk orditani mindketten!*

Sam Goldwyn.

Mi történik az ellopott filmekkel?

Az angol *Associated Film Producers* vállalat feljelentést tett a rendőrségen, hogy manchesteri telepén betörők jártak és a páncélszekrényekből két filmet elloptak. A feljelentés szerint az egyik film értéke magyar pénzben kifejezve kétmillió pengő, a másiké egymillió.

A filmlopás olyan bűncselekmény, amely nemcsak a rendőrséget foglalkoztatja, hanem mélyen az elevenébe vág az egész világ filmiparának. Mindenekelőtt elvész az a film, amelyet éppen elloptak. A valóságos káron kivül elveszíti a vállalat a várható kölcsöndijakat is. De a tapasztalatok azt mutatják, hogy a tolvajok a filmeket *nem nyersanyagként értékesitik,* hanem még ennél is nagyobb kárt okoznak, mert ahol rejtett utakon hasznositják a tilos módon megszerzett filmeket, ott elesnek bevételeiktől a termelő gyárak és a törvényesen működő kölcsönzővállalatok, amelyek ugyanott más darabokat mutatnának be. A filmtolvajlás ellen tehát a filmgyáraknak igen nagyszabásu módon, nagy nemzetközi ellenőrzéssel és összefogással kell védekezniök.

A védekezés azonban nem könnyü, mert a filmtolvajok ugyancsak jól megszervezett, nagystilü „vállalkozók". Mi történik az ellopott filmmel? Eredeti alakjában, az eredeti cimekkel nem használhatják fel. De nem adhatják elő olyan helyeken sem, ahol nyomban leleplezik a gaztettet. A lopott filmekről komoly befektetést igénylő, saját titkos műhelyeikben *másolatokat készitenek.* A másolatokat azután kicsiny, eldugott helyiségekben működő moziknak adják bérbe, *rendszerint azonban más világrészekbe szállitják.* Amikor az üzelmek nyilvánvalókká lettek, a filmérdekeltségek összefogtak és ennek eredményeképpen nincs talaja a filmbanditák működésének. Annál virágzóbb az ipar Afrikában és Ausztráliában. A tolvajok gondossága majdnem lehetetlenné teszi, hogy a vászonra kerülő filmről megállapithassák, hogy az lopásból ered. A nyilvántartott adatok szerint csupán néhány szórványos esetben sikerült azelőtt európai városokban is leleplezni egyes lopott filmeket, azokat is csak buzgó mozitulajdonosok utmutatása révén, akik maguk törvényes uton, az ismert filmkölcsönzőknél szokták megszerezni filmjeiket.

A most történt legujabb lopás erélyes cselekvésre birta a brit filmipart. A két elveszett film részletes leirását szétküldték a világ minden részébe, hogy igy megakadályozzák az idegenbe csempészett másolatoknak megváltoztatott cimmel való előadását és megkönnyitsék a nagyszabásu tolvajszervezet leleplezését.

PÁRISI SZINHÁZAK

Párisba érkezésemkor első kérdésem volt, mit érdemes a szinházakban megnézni? Az egyhangu válasz, amelyet minden oldalról kaptam, arra utalt, hogy ha semmi egyebet, de Cyrano de Bergerac-ot a Comédie Française-ben, ne mulasszam el. Bevallom, ez valamennyire meglepett. Nem mintha nem adóznék bámulattal Rostand tehetségének, de utóvégre negyvenkét esztendős darab, mint párisi ujdonság...

Nem vagyok makacs természetü, engedtem a rábeszélésnek. Annakidején láttam a darabot a Nemzeti Szinházban, Pesten, olvastam is, igy meglehetősen emlékeztem rá. Ellenben utólag bevallom, hogy teljesen helytelen képet őriztem róla magamban. Ami nem akar gáncs lenni sem a Nemzeti, sem a pesti előadóművészek iránt. Csak azt kivánom leszögezni, hogy vannak művek, melyek hasonlatosak egynémely virághoz és gyümölcshöz: elvesztik illatukat és zamatukat, ahogy idegen talajba ültetik át őket. Ezek közé tartozik Cyrano is. Lehetetlen más nyelvbe átvinni azt a rohanó szógörgeteget, mely a hősnek épugy lényege, mint a hegyi patak csillogó, szikrázó frissesége. Ezt, mint amazt lehet ugyan utánozni, de ahogy megizleljük, rájövünk a különbségre. Cyrano francia lélek, jobban mondva szigoruan délfrancia. Nála a szó nem eszköz, több annál, maga a lényeg. A szerelem megvallása nála ugyszólván beteljesülés; hiszem, hogy inkább lemondana róla, mintsem némán élvezze. Ez ugyanaz a vonás lelki alkatában, mely arra készteti, hogy a teli erszényt gavallérosan lökje oda a ripacs markába, mert ez a mozdulat teljesebb kielégülést jelent számára, mint hogy annak tartalmát egy hónapon át gyomrára költse. És ez az, amit André Brunot, a kövérkés, humoros külsejü szinész, akinek orra nyilegyenesen mered elő kerek arcából, oly mesterien fejez ki. Nem mondom, előzőleg máskép képzeltem el Cyranót, hosszunak, soványnak, éles madárorral. Első pillanatban idegenkedve néztem rá. De ahogy elkezdett beszélni, engem is megejtett a varázs, mely egész Párist hónapok óta lenyügözi. Stilizáltan, szinte eltulozva fogta fel a szerepet, magyarul mondva, erősen „affektált", legalábbis az én számomra igy hatott a Comédie Française játékmodora, de belátom, hogy ezt az akarattal valószinütlen, elejétől végéig villogó kardpengések lobogásához hasonló tüzijátékból megalkotott remekművet nem is lehet máskép megjátszani. Roxane is szinésznő, épugy, mint ahogy Cyrano ripacs. Önmaguknak játszanak mindketten, beleélve magukat szerepükbe, a maguk módján boldogtalanságukban is boldogan. Szegény Christian, az nem szinész. Épp ezért rosszul is játssza szerepét. Ha Roxane nem volna oly nagyon elfoglalva sajátjával, ezt rögtön észre is venné. Dehát szerencsére, idejében meghal.

A Comédie rendezése tökéletes. Olyan ütemben megy a darab, hogy szinte szédületes. Kiállitás gyönyörü. Minden legkisebb szerep tökéletesen betöltve. Még szép nőt is tudtak találni Roxane megszemélyesitésére, Lise Delamare a neve, ami párisi szinháznál nem kis szó. Rendszerint meglepően kevéssé bájosak, bár kitünően játszanak. Természetesen Brunot viszi a darabot. Az erkély- és halál-jelenetben megkapó, a többiben bravuros mutatványt végez, a villámló ész és ötlet felülkerekedését a test nehézkedési törvényei fölött. Csodálatos szinész.

Láttam aztán egy másik darabot a Bouffes-Parisiens nevü szinházban. Jean Cocteau irta. Dráma a javából, görög mintára átszőve a legkülönbözőbb szerelmi problémákkal: az anya tulzott szeretete fia iránt, mely már szinte a szerelemmel határos, sógorné szerelme sógora iránt, egyoldaluan, bár kevésbé öntudatlanul, szintén elnyomva. Fiu és apa szerelme egyugyanazon nő iránt.

Ez alkatrészekből tevődik össze a darab, melynek levegője különös, nyomott, egészségtelen, de kétségenkivül érdekes. Főszereplő a cukorbeteg, hisztérikus anya, aki lelki rendellenességét átviszi háztartására, nem képes elviselni a tárgyak okszerü elhelyezkedését, amikor önmagában az érzelmek az idők folyamán észrevétlenül helyet cseréltek és az apát megillető érzés a fiura tolódott át, akinek nem anyja, hanem társa szeretne lenni és akit betegesen, szinte eszelősen óv minden külső, elsősorban pedig női befolyástól. Tökéletes ellentéte erélyes, a pedantériáig rendes, világos felfogásu nővére, aki megalkudott az élettel és érzelmeivel s a szeretett férfi házában maradt mint a normális élet nemtője, társtalanul, keményen, elszántan, sovány, előkelő vénlányságban. A férfi találmánynélküli feltaláló, époly elveszett a való életben, mint felesége, gazdátlan kutya, hozzászegődik az első nőhöz, aki kedves hozzá. Az élet tragikus tréfája, hogy ez a nő rövid időn belül a fiával is találkozik és abba szeret bele.

A fiu jellemét a két szülő összeadása adja ki. Szenvedélyes és az életet nem ismerő gyermek, aki anyja kizárólagos imádatából átmenet nélkül esik bele a szerelembe. Érthető kétségbeesése, amikor azt hiszi, hogy szerelmében csalódott. Az apa t. i. azt követeli a lánytól, hogy hazug mesével távolitsa el magától a fiát, különben leleplezi előtte a valóságot. Az anya, aki félig megőrült a féltékenységtől, amikor arról volt szó, hogy Michel, a fiu, elvegye a lányt, inkább vállalja gyermeke szenvedését, mint hogy szeretetét megossza mással, de Leonie, a nagynéni, megelégelte az érzelmek kusza állapotát: tiszta légkört akar teremteni. Rokonlelket érez Madeleine-ben és ráveszi sógorát, világositsa fel fiát, hogy a lány őt szereti. Ivonne, az anya, ezt nem birja el és megöli magát. Nem is tehet egyebet, nem birná el az önmaga előtt is tagadott szerelem féltékenységi kinjait. Családja bizonyos megkönnyebbült fájdalommal siratja el. Nővére, aki megakadályozhatta volna halálát, néhány találó szóban ad kifejezést mindnyájuk érzelmeinek, hogy jobb volt igy. Igaz, hogy ilyen módon a sógor is szabad lesz, dehát lehet önzetlenül is gyilkolni. A közönség mindenesetre happy end-hangulatban távozott. Gyönyörüen van megcsinálva az anya és fiu közötti érzelmi viszony keresztmetszete, olyan finoman és emberien, hogy bár lehetetlen észre nem venni a természetellenességet, mégsem bántó.

A szinészek egytől-egyig kitünőek. A pálmát talán Germaine Dermoz-nak, az anyának nyujtanám. Gabrielle Dorziat, a nagynéni, rideg, önfeláldozó kiméletlenségében szintén elsőrangu.

A közönség lármás és meglepően kevéssé elegáns. A szinházi lépcső oly szük, hogy tűz esetén alig menekülhetne valaki. Ellenben az ajtónálló fizetésre szólit fel, amiért segitsége nélkül megtaláljuk ülőhelyünket. Egyáltalán alig tehetünk egy lépést, amiért ne kéne búsásan fizetni. Azt hiszem, nincsen ország, ahol oly leleményesen szednék ki a pénzt az emberek zsebéből, mint itt. Viszont értenek a művészethez. Ez tagadhatatlan.

Bethlen Margit.

A római Szent Péter-tér óriási obeliszkje. Ennek felállításakor kapta a Bresca-család legendás kiváltságát.

Miért „fehérek" a virág

A Szent Péter-tér obeliszkjének és a v

Az északi országokban virágvasárnap fűzfák barkáit szentelik be és rakják otthon a szentkép alá. De a délibb országokban, főként Olaszországban (és az egész Földközi-tenger mentén) pálmák leveleit, illetve ágait szentelik be annak emlékére, hogy a Megváltó ezen a napon vonult be Jeruzsálembe, ahol a nép pálmaágakkal fogadta. A katolikus egyház latinul: *„palmarium"*-nak nevezi ezt a napot és például Rómában a „pálmák napján" nincs keresztény család, amelynek tagjai ne fehér pálmaágakkal térnének haza... És ezen a napon, évszázadok óta minden esztendőben, gyönyörü (bár kissé tul-barokk) foglalatban a pápának is felajánlja egy liguriai család, a Bresca-család, a fehér pálmaágat...

Érdekes története, helyesebben legendája van mindennek. Egész legenda-sor találkozik itt és kapcsolódik egymásba ezen a napon Rómában a fehér pálmák körül a Szent Péter-tér hatalmas obeliszkjével. Ez a kőóriás valamikor nem itt állt. A régi római időkben Nero kertjét diszitette és aztán, amikor lezuhant, ki tudja miért — évszázadokon át hevert a régi

Baloldali kép: A díszes foglalat, melyben a virágvasárnapi fehér pálmaágat a Bresca-család felajánlja a pápának.

Pálmaóriások Bordigherában.

...vasárnapi pálmaágak?

...virágvasárnapi pálmáknak legendája

Domenico Fontana-ra és nem is két esztendő (pontosan 22 hónap) alatt Michelangelo nagy álma megvalósult és a csodálatos kupola elkészült. Rómának akkortájt kevés volt az ivóvize: V. Sixtus alig két esztendő alatt hetvenkét mérföld távolságról, kétezer munkás szakadatlan munkájával, Palestrina közeléből idevezettette a Felice-forrás nagyszerü vizét. Ő épittette a Quirinál palotáját és sok, sok gyönyörü templomot. Ő nyittatott egész sor uj utat és utcát Rómában, de *igazi szenvedélye — az obeliszkek felállitása volt.* A Laterán előtti nagy obeliszket (a világ legmagasabb obeliszkje) szintén Fontana igénybevételével, ő állitotta fel, éppen ugy, mint a Piazza dell Esquillino-n és a Piazza del Popolo-n, továbbá a Trinita dei Monti-templom előtti téren lévő obeliszket. És ugyancsak *az ő „műve"*,

Szent Péter-templom sekrestyéje előtt. *V. Miklós pápa,* aki először határozta el, hogy a Szent Péter-bazilika környékét rendezi és előtte nagy teret nyit, már foglalkozott a gondolattal, hogy idehozatja az óriási obeliszket és azt a négy evangelista hatalmas szobrával diszitett alapépitményre állittatja fel. A terv azonban terv maradt még száz év mulva, *III. Pál* és *XIII. Gergely* pápák alatt is, amig végre *V. Sixtus* nem került a pápai trónusra.

Nagyvonalu és mindenképpen nagyszerü történelmi alak V. Sixtus: az egyház és maga Róma rengeteget köszönhet neki, habár csak öt évig és négy hónapig viselte a tiarát. Akkor már jó harminc éve meghalt Michelangelo, de a Szent Péter-templom kupoláját még mindig nem fejezték be és már ugy látszott, sosem fog elkészülni, mert senki sem merészelt hozzányulni a gigantikus feladathoz. „Legalább tizévi munka és rengeteg arany kellene hozzá!" — mondta mindenki. De V. Sixtus mindezzel nem törődött: rábizta a nagy feladatot

Jobboldali kép: ebben a kisebb foglalatban ajánlják fel a mindenkori vatikáni államtitkárnak a pálmaágat a volt liguriai tengerész ivadékai.

hogy a Szent Péter-téren ma ott áll az a hatalmas kőcsoda, amelyhez Róma egyik legismertebb legendája fűződik.

Évszázadok óta hevert már akkor a földre döntve ez az óriási obeliszk, a régi sekrestye előtt és V. Sixtus megint csak a fiatal, lombardiai építészre, Fontana-ra bizta a nehéz feladat megvalósitását: hogy szállitsa el a nagy tér közepére és ott állittassa fel a huszonöt méter magas és háromezerötszáz mázsa sulyu kőóriást. Fontana alapos számitásokat végzett, külön emelőszerkezetet készittetett Subiaco-ban, amely egymaga mázsákat és mázsákat nyomott, Nettunó-ból óriási gerendákat hozatott, amelyeknek mindegyikét tizennégy bivallyal kellett Rómába szállittatni és a kötelek vezetésére csigasort szerkesztett: a nagy munkára pedig *nyolcszáz embert és hetvenöt lovat állitott be.* A szükséges előkészületek elvégzése után, a nagy nap előestéjén a pápa megáldotta Fontana-t, aki másnap hajnalban, valamennyi munkásával együtt, misét hallgatott, áldozott és meggyónt.

Az obeliszk felállitásának napján — 1586 május 7-én — az óriási tér környéke valósággal nyüzsgött az embertömegtől. De Fontana, aki tisztában volt a nagy feladat nehézségeivel és veszedelmes voltával, elérte azt, hogy a Szent Péter-teret elzárathatta a kiváncsiak elől. A pápa rendeletére halálbüntetés terhe alatt tilos volt ugy a munkások, mint a kiváncsiskodók részéről a legcsekélyebb zajt okozni, beszélni, kiáltani (sőt az egykori feljegyzések szerint: köpni is!), *nehogy a munkások figyelmét bármi is magára vonhassa.* Azt is feljegyezték a krónikások, hogy a nagyobb hatás kedvéért *az óriási téren egy vérpadot is felállitottak*, amely mellett ott állott pallosával a hóhér, mellette pedig a pribékjei.

Maga Fontana egy emelvényről irányitotta a nagy munkát és parancsait trombita-jelzések és dobpergések közvetitették. Sikerült is ötvenkét parancs és ugyanannyi munka-mozdulat után, vizszintes helyzetéből függőleges helyzetbe emelni és az előre elkészitett alapzatra felállitani az óriási obeliszket. De ekkor a kötelek, amelyekkel a kőcsodát körülkötötték és most felemelték, a nagy megerőltetéstől megereszkedtek, sőt szakadozni is készültek és *a kőkolosszus lassan, de feltartóztathatatlanul kezdett oldalt dőlni.* Ez pedig azzal a veszedelemmel fenyegetett, hogy pillanatokon belül elszakitja a köteleket és lezuhan... A helyzet menthetetlennek látszott... És ekkor a hatalmas, halálosan néma téren, ahol senki egy hangot nem mert adni, felharsant egy kiáltás:

— Vizet a kötelekre!

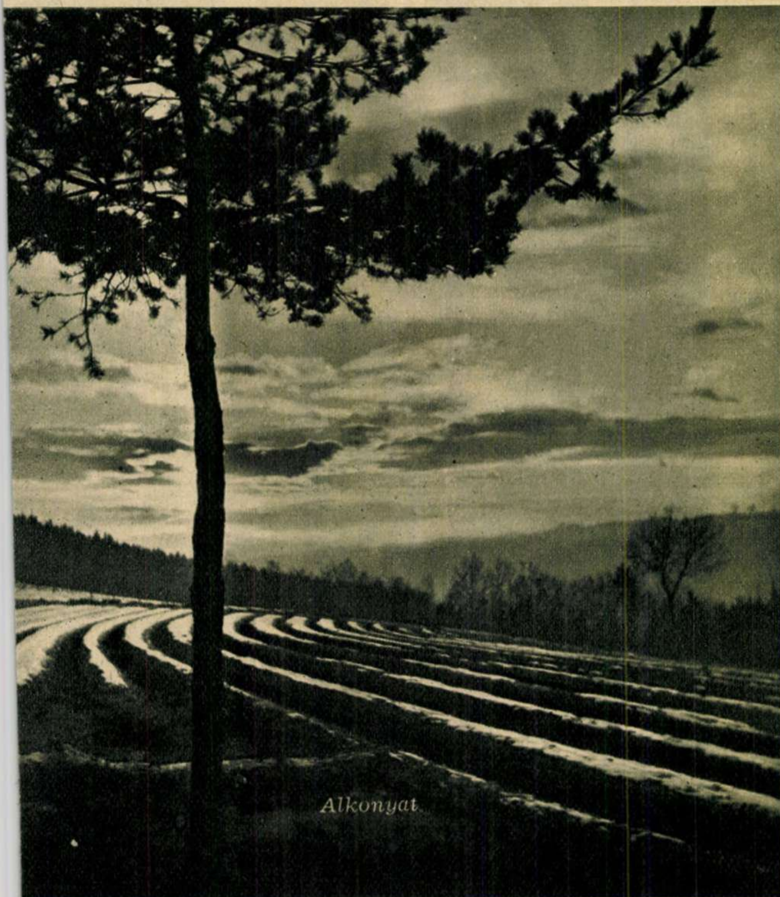
Egy ligurai, illetve genovai tengerész, aki a munkásokkal együtt dolgozott, kiáltotta el magát és állitólag nem is azt mondta volna, hogy: *„Acqua alle funi!“*, hanem a genovai tájszólásban adta volna a sürgető tanácsot: *„Deghe dell'egua!“* De nem a tájszólás a fontos ez esetben, hanem, hogy az a tengerész tapasztalatból tudta, hogy *a köteleket meg kell nedvesiteni* és akkor azok ismét összehuzódnak, megrövidülnek. Igy történt most is. Az obeliszk ujra szilárdan állhatott meg alapzatán és ennek *a genovai tengerész kiáltásának volt köszönhető, hogy a katasztrófa nem következett be.*

Az egykori krónikások — sajnos! — nem jegyezték fel, hogy azon hirtelenében honnan vették a vizet és mint sikerült olyan villámgyorsan megnedvesiteni a köteleket abban a magasságban is, ahol az obeliszk csucsát körülkötözték? De azt feljegyezték viszont, hogy *a vakmerő tengerészt Bresca-nak hivták* és hogy — a pápa megkegyelmezett neki. Nem alkalmazták rá a halálbüntetést, sőt V. Sixtus — aki maga elé idézte — meg is akarta jutalmazni lélekjelenlétéért, amellyel annyi ember életét mentette meg és azt kérdezte tőle, hogy: mit kiván? A genovai ujabb lélekjelenlétét — és életrevalóságát is — jellemzi, hogy azt kérte: *adassék meg neki és ivadékainak az a kiváltság, hogy ők láthassák el palmarum napján pálmával a Vatikánt, illetve egész Rómát...* Amikor pedig ezt a jogot megkapta, a liguriai tenger partján, San Remóban és Bordigherában pálmákat ültetett és *még ma is — a Bresca-család látja el ünnepi fehér pálmaágakkal, virágvasárnapján egész Rómát...*

A virágvasárnapi pálmaágak, amelyeket az egyház megszentel, csakugyan fehérek: *fehéreknek kell lenniök a Megváltó égi tisztaságának szimbólumaképpen.* Hogy pedig fehérek maradjanak a pálmaágak, ezt külön kertészeti eljárással érik el az olasz Riviera pálmatermelői: a pálmafák csucsán a frissen hajtott leveleket, mint valami üstököt, csomóba összekötik, hogy a napfény ne érhesse őket és igy belső ágaik ha nem is egészen fehérek, de *világos szalmasárgák maradjanak.*

—... Ami pedig a Bresca-család ősének, a bátor tengerésznek nagy érdemét illeti, — olasz tudósok ujabban azt állapitották meg, hogy... ezzel a legendával valami baj van! A baj az, hogy az obeliszk és a megereszkedett kötelek történetét megirták már akkor, amikor a nagy épitész, Fontana, akire a pápa a nehéz feladatot bizta, még alig volt... kilenc esztendős! Természetesen nem a Szent Péter-tér kőkolosszusára vonatkozik ez a történet, hanem az Atmeidan-obeliszk felállitására Konstantinápolyban. És aki megirta, Busbek Gislone volt, I. Ferdinánd követe a szultánnál: 1555-ben kelt levelét, amely erről szól, több nyelvre is leforditották azzal a könyvvel együtt, amelynek ez a levél csak egy része. Az olasz tudósok szerint könnyen lehetséges, hogy ez a történet aztán szájról szájra szállva, eljutott Rómába is, és ott... olasz gyökeret eresztett.

De nem lehetséges-e az is, hogy — *maga a történet ismétlődött meg Rómában?* Hiszen megtörténhet valami kétszer is! A gyönyörü legenda, mindenesetre, ma már annyira odanőtt Rómához, a Szent Péter-tér obeliszkjéhez és a virágvasárnapi pálmaágakhoz, hogy amint ezt a fenséges teret nem tudjuk elképzelni a hatalmas obeliszk nélkül, éppen ugy e legenda nélkül sem volna többé teljes a római palmarum napja és maga Róma egész legenda-köre sem!

Alkonyat

AZ ARANY

Suter János Ágost tábornok csodálatos históriája

(8. közlemény.) **REGÉNY. IRTA: BLAISE CENDRARS**

Minden vállalkozása virágzik. Burgdorfi és grenzachi majorságai egész San Franciscót ellátják tejjel, vajjal, sajttal, tojással, szárnyassal és főzelékkel. A Remeteségben gyümölcskonzervgyárat alapit. Gőzfürészei a megszámlálhatatlan, ujonnan épülő város és falu épületfa-szükségletét fedezik. Van már egy szeggyára és ceruzagyára is. Most helyezte üzembe papirgyárát. Ujra beveti gyapotföldjeit és már szövőgyár építésén gondolkozik.

Az ország lakossága, amely már mindent neki köszönhet, rémülettel szemléli ennek az uj vagyonnak növekedését és fenyegető hatalmát. Suter népszerütlen, Sutert gyülölik, de Suter mindezzel nem törődik. Terményei nélkülözhetetlenek, tehát amennyire csak tudja, kiuzsorázza a lakosságot. „Majd csak beadják a derekukat az aljasok, vagy pedig ők fizetik meg a perköltségeimet" — mondogatja, valahányszor uj üzletbe kezd, amelynek hasznát már előre kiszámitotta magában. És mégis, jelemének valami furcsa ellentmondásával, ez az ember, aki annyira szereti a pénzt és erre alaposan szüksége is van, nem főz pálinkát és nem mos aranyat. Épp ellenkezőleg, szoros kapcsolatokat tart fenn Philadelphia vallási szektáival és az indiánok, fehérek és sárgák között erőteljes mértékletességi mozgalmat indit, de csak a pálinkára dühös, a borra nem, mert hiszen az a hatalmas menynyiségü bor, amit az ország fogyaszt, mind az ő szőlőiből való. Az aranykeresőket, akik néha birtokára tévednek, könyörtelenül felkoncoltatja, ezeket átkozottaknak tekinti. Ha nem is olvassa többé, az Apokalypsis könyve állandóan ott van a zsebében, mert őrületes akaratereje és energiája mellett még mindig valami titkos rettegés él szivének mélyén és Isten előtt bizony már nem annyira biztos a jogaiban.

A nagy per negyedik évének végefelé ellenfelei első borzalmas ütésüket mérik rá. Emil fiának irodáit felgyujtják és San Francisco egész népe ugy táncol az égő ház körül, mintha örömtűz volna. Az egész ország ujjong, mikor arról értesül, hogy a per legfontosabb okmányai elpusztultak, elsősorban Alvarado és Michel-Torena kormányzók adományozási okmányainak eredetijei. Erre a hirre az uj telepesek, akik Suter földjein rendezkedtek be, fellélegzenek, a városok és falvak lakói pedig tüntetéseket rendeznek. „Nyomában vagyunk a farkasoknak! Az öreg farkas már csapdába esett!" — kiáltozzák.

Suter János Ágost látszólag közönyösen fogadja ezt a csapást, de ha meg is kettőzi munkásságát, ha parancsot ad is a per sürgetésére, lelke mélyén már érzi, hogy ereje megrendült és egyre növekedik benne valami sötét nyugtalanság.

Ezt a csapást is a Mindenható küldte rá.

Ó, Istenem!... Már nincs erőm panaszkodni! Nem tiltakozom többé. De nem is tudok belenyugodni. Tégy velem, amit akarsz. Harcoljunk!

XIII. FEJEZET.

1854 szeptember 9-én Kalifornia egész népe lángol a lelkesedéstől.

Négy éve, hogy Kalifornia belépett az Államokba, öt éve, hogy megalapitották San Francisco városát, ezt a kettős évfordulót ünnepelik. Tizenöt napja már, hogy az ország minden részéből és zugából a főváros felé özönlik a nép. San Franciscót virágfüzérekkel és lampiónokkal diszitették fel, a csillagos, sávos lobogó leng az ablakokban, a házak ormain és az öszszes környező dombokon. Éjszaka tüzijáték rakétái röppennek ég felé, világitó szökőkutak ragyognak, üdvlövések dörögnek. A szinházak zsufoltak. Jenny Lind* szinháza, amely az első kőszinház és az Adelphia Szinház, ahol francia szinészek játszanak, szinte be sem zárják kapuikat. Minden utcasarkon népszónokok beszélnek a tömeghez, amelynek az uj ország és főváros beláthatatlan gazdagságu jövendőjét igérgetik. Ez az egész fiatal nemzet az erő és hatalom érzésében egyesült és az Unió iránt érzett forró hazaszeretetben.

A kocsmák és a hirhedt mulatóhelyek szinte ostrom alatt állanak és a lelkesült tömegből lázas lelkesedéssel robban ki Suter János Ágost ünneplése. Bizottságok alakulnak, küldöttségek indulnak, telepesek, ültetvényesek, munkások, aranykeresők, asszonyok, gyermekek, katonák, tengerészek, kalmárok tömegesen indulnak a Remeteségbe, lelkesen éljenzik Sutert az ablakai alatt, San Franciscóba hivják, foglyul ejtik és erőszakkal viszik diadalmenetben a városba.

Az uton mindenütt ünnepélyesen üdvözlik az öreg pionirt, az „őslakót". San Francisco egész lakossága elébe siet. Ágyuk dörögnek, harangok zugnak, énekkarok zengik apotheózisát. A férfiak kalapjukat, a nők kendőiket lengetik felé, az erkélyekről bokrétaszám szórják rá a virágot. A fákon, az utcalámpákon ujjongó, tapsoló, hurrázó emberfürtök lógnak, amerre elvonul.

A városházán Kewen polgármester az állam legmagasabbrangu szövetségi hivatalnokainak élén ünnepélyesen átadja Suter János Ágostnak a tábornoki kinevezéséről szóló okmányt.

Azután katonai díszszemle vonul végig a városon. Ez a legnagyobb ünnepség, amelyet valaha is láttak a Csendes óceán partjain. Minden szem erre a nagy aggastyánra szegeződik, aki a csapatok élén lovagol. Suter János Ágost nagy fehér lovon ül, kezében tábornoki botja. Mögötte három fia jön, majd az Első Kaliforniai Gyalogezred, amelyet a tüzérség végül a könnyü lovasság követ.

*

Suter János Ágost tábornok a csapatok élén végighalad San Francisco utcáin. Fekete redingot-t visel, amely már meglehetősen szük neki és amelynek hoszszu szárnyai utána lobognak a nyereg két oldalán. Kockás a nadrágja és lebernyeges, nagy csizma van a lábán. Széleskarimáju kalapját jól a fejébe huzta.

Suter János Ágost tábornokot, miközben végigvonul a városon, furcsa izgalom ejti rabul. Ez az ünneplés, ez az éljenzés, ezek az elébe hulló virágok, ezek a harangok, énekek, ágyulövések, harsonák, ez a tömeg, ezek az asszonynéppel zsufolt ablakok, ezek a házak, épületek, ujjonnan épült paloták, ezek a végtelen utcák mintha nem volnának mások valószinütlen álomnál. Még nincs hat éve, hogy teljesen egyedül élt ugyanitt, csak indiánjainak és kanakjainak társaságában.

Azt hiszi, álmodik. Le kell hunynia szemeit. Nem akar látni, nem akar hallani semmit. Tehetetlenül átengedi magát az ünnepeltetésnek.

A menet a Metropolitain Theatre felé sodorja, ahol óriási díszlakomát tartanak, nem kevesebb, mint 50 szónoklattal.

*

Álljon itt egy rész Kewennek, San Francisco első polgármesterének szónoklatából:

„... Ez az uttörő, telve bátorsággal és valami kü-

* A „svéd csalogánynak" nevezett világhirü énekesnő. (A ford.)

lönös előérzettől hajtva, elszakitja magát ifjuságának szép emlékeitől, kiragadja magát házi tűzhelyének varázsából, elhagyja a családi kört, otthagyja hazáját, hogy ismeretlen ösvényeken áthaladva, a kalandok és veszedelmek földjére jöjjön. Végighalad szikkadt sivatagokon, a gyilkos napfényben, nekivág a hegységeknek, a völgyeknek, a sziklaláncolatoknak. Legyőzi az éhséget, a lázat, a szomjuságot, legyőzi a vérszomjas vad törzsek támadásait, kelepcéit és szemeit az égboltnak csak arra a pontjára szögezi, ahol a nap minden este a nyugati tengerbe hanyatlik. Ez az égtáj ugy vonzza őt, mint ahogy otthon, szép hazájában, az Alpesek vándora egyre csak az örök hóval boritott hegycsucs felé tekint és miközben szakadékok és gleccserek felett halad el, nem gondol másra, csak arra a fenséges kilátásra és éltetően tiszta levegőre, amely ott várja a magasságokban.

És mint hajdan Mózes a hegycsucson, ugy állt ő is a Sierra hófödte ormán, ahonnan pillantása végre felfedezi az Igéret Földjét. De ő boldogabb, mint Izrael törvényhozója, neki megadatott belépnie ebbe az országba és ő meg is indult, uj bátorsággal és friss erővel, amellyel vértezetten dacolni tud az elhagyatottsággal, a nélkülözésekkel, hogy ezt az általa felfedezett uj országot Istennek ajánlja fel, a Szabadságnak és kedves hazájának, Helvéciának.

Az elmult századok és az eltünt népek történetében előfordult olyan nagy emberek neve, akiket soha nem lehet elfelejteni. Epaminondas, a hősi erények és a hazaszeretet megtestesitője, mint dicsfény ragyogja körül Theba felszabaditásának történetét. Hannibál, a hős, aki győzelmes csapatait átvezette az Alpeseken és feldulta Itália klasszikus földjét, jóval tuléli Carthagó történetét. Ha azt mondjuk: Athén, isteni fiaira gondolunk és Róma neve felmagasztosul nagyszerü férfiainak emlékezetétől. Ugyanigy az eljövendő időkben, ha majd a történetiró tolla feljegyzi kedves hazánk eredetének és alapitásának történetét, ezét az országét, amely akkor már a világ egyik leghatalmasabb országa lesz, ha majd — mondom — a történetiró tolla leirja a kezdet nyomoruságait és nélkülözéseit és elmondja a Nyugat szabadságáért vivott harcokat, mindenek felett egyetlen név sugárzik majd: a halhatatlan SUTER neve."

*

Egymást érik a szónoklatok.

Suter tábornok tovaréved, mintha ott sem volna, teljesen elmerült gondolataiba.

Dörgő tapsviharok reszkettetik meg a hatalmas terem boltozatát, tizezer hang kiáltja nevét. Suter mintha nem is hallaná. Idegesen játszadozik gyürüjével, ide-oda forgatja ujján, lehuzza, ismét felhuzza és közben halkan mormolja magában a belevésett felirást:

AZ ELSŐ ARANY. — TALÁLTATOTT 1848 JANUÁRJÁBAN.

XIV. FEJEZET.

Mint az 1854-ik esztendő vége, 1855 eleje is nagy és ujabb diadalt hoz Suter János Ágostnak.

Március 15-én Thompson biró, Kalifornia legfőbb birája, itéletet mond a Suter-ügyben.

Elismeri Suter követeléseinek jogalapját, elismeri a mexikói kormányzók adományleveleinek törvényes és sérthetetlen voltát és kijelenti, hogy mindazok a mérhetetlen területek, amelyeken annyi város és falu épült, Suter János Ágost kétségtelen, érinthetetlen és személyes tulajdonát képezik.

Ez az itélet és indokolása 200 oldalas kötetet tesz ki.

*

Marchais János, a hűséges kovácsmester, hozza meg ennek az itéletnek hirét a Remeteségbe. Suter éppen selyemhernyó tenyésztésről szóló könyvet olvas.

Azonnal magára kapja szük kabátját, amelyet maga kefél le. Ez az itélet alapjában véve az Egyesült Államok ellen irányul, az első teendő tehát, minél gyorsabban megszerezni a legmagasabb szövetségi biróság megerősitő végzését. Egyetlen pillanatot sem veszithet. Valami gyermekes becsvággyal, Suter arra törekszik, hogy még a hivatalos futár előtt, aki az itéletet hozza, Washingtonba érjen. Személyesen akar jelentkezni a legfőbb törvényszéknél.

Micsoda derék ember az a Thompson — mondogatja magában, miközben felveszi szép himzett ingét —, Istenem, sohasem kételkedtem Benned! — fohászkodik, nehéz csizmáit füzve.

Köszönöm, Uram, köszönöm — teszi hozzá hangosan.

Gyorsan begombolja kézelőit, magára övezi sulyos revolverét: végre ütött az igazság órája!

Fejére teszi széleskarimáju kalapját és megnézi magát a tükörben. Egy boldog ember néz vissza rá, aki talán először mosolyog életében.

Hatalmasat kacag arra a gondolatra, hogy most kijátssza a hivatalos futárt, akit alaposan megelőz Washingtonban és helyette ő viszi a nagy ujságot. Uristen! Micsoda fordulat! Gyorsan utitervet készit.

Átmegyek a Sierra ösvényein, utközben elujságolom a dolgot Gabriel atyának. Ez is milyen derék ember! Örülni fog neki, Shanonnak pedig, a pálinkafőzők királyának, jó lesz vigyázni! Ezután majd mi diktáljuk a törvényt ezen a vidéken! Bill, Joe, Nash fognak elkisérni, elég ennyi ember. Megpihenek kissé a mormonoknál és a Nebraskán, a Missourin és az Ohión át hamarosan megérkezem Washingtonba. Három indiánom el fog kisérni egészen a szövetségi fővárosig, ahol lóháton fogunk megjelenni. Ha a mormonok átvisznek a Platte-Riveren, már vasutra is ülhetek... Ó, micsoda derék emberek, micsoda derék emberek!...

Sietségében még fiait sem értesiti elutazásáról és csak Minna leányának kiáltja oda, mikor épp nyeregbe száll:

— Mondd meg a fiuknak, hogy Washingtonba megyek! Megnyertük a pert! Vége a pörösködésnek! Értesitsd őket azonnal! Küldd el hozzájuk Marchaist. Végre-valahára!... Isten áldjon, kedvesem, a viszontlátásra!

És lóhalálában nekiszáguld a Sierra ösvényeinek, mögötte indiánjaival.

Suter János Ágost mindenről megfeledkezik, csak az itéletre gondol.

*

A kis csapat egész nap lovagolt, aztán egész éjszaka és egész másnap. Alig hagyták, hogy a lovak kissé kifujják magukat. Második éjjel, körülbelül hajnali három óra felé, Suter és három indiánja kilép a nagy erdőségekből és eléri a missziós állomást, amelyet Gábriel atya épitett a domb aljában. Az éjszaka még sötét. Egyetlen csillag sem ragyog az égen. Nehéz felhők horzsolják a Sierra csucsait. A három ember és a három állat halálosan kimerült.

Gábriel atya kőből épült terraszának párkányánál áll, a kis kápolnaépület előtt. Indiánjai veszik körül, férfiak, asszonyok, gyermekek. Mind ugyanabba az irányba bámulnak. Az északnyugati láthatár vörösben parázslik. Furcsa nagy fény lobog sulyosan az ég alján.

— Te vagy az, kapitány? Hála a jó Istennek! — kiáltja Gábriel atya.

— Tábornok! Tábornok! — mosolyog Suter, miközben leszáll lováról. — Tábornoknak neveztek ki! De más ujság is van, megnyertem a pört! Thompson biró igazat adott nekem. Vége a pereskedésnek! Washingtonba rohanok, hogy bejegyeztessem az itéletet. Mienk az ország. Most majd nyugodtan dolgozhatunk. Minden jobbra fordul.

— Hála Istennek! — mondja ujra Gábriel atya — már nyugtalankodtam miattad, nézd, arra lefelé azt a nagy vörös fényt!

Suter odanéz.

Mélyen, egész mélyen, nagy vörös fényben lángol az égbolt, amelyen a fény cikázva lobog. Nem lehet ez erdőtűz, mert egészen lent vöröslik a sikságon; nem a préri éghet, még messze van a nyár és a szárazság; a vetés sem éghet, mert még ki sem nőtt a földből. Mi van ott, északnyugati irányban? Semmi kétség: ez a Remeteség!

— Ó, az aljasok!

Suter nyeregbe pattan, visszaforditja lovát és hazaszáguld.

*

Alig került nyilvánosságra Thompson biró itélete, máris forrongásba hozta az egész várost. Az utcasarkokon csoportokba verődnek az emberek, az ivókat és mulatóhelyeket lármázva handabandázó nép özönli el. Mindenütt hevesen vitatkoznak. A népszónokok izgató beszédeket rögtönöznek. A pálinkafőzők ingyen osztogatják az innivalót, hordószám verik csapra a pálinkát a vásárokon. Az emberek magatartása fenyegetővé válik. Suternek sok az ellensége. Ellenfeleinek megbizottai izgatják a népet és ügyvédeik gyüléseket és tüntetéseket szerveznek. Minden városnegyedben népgyülést tartanak. Este zendülés tör ki San Franciscóban. Felgyujtják az igazságügyi palotát, lerombolják a levéltárat és megostromolják a börtönöket. A csőcselék meg akarja lincselni Thompson birót. Másnap forrongásban áll az egész ország és máris szervezkednek a garázda bandák.

A hatóságok tehetetlenek.

Ugyanaz a nép, amely még nemrégiben lelkesen ünnepelte Suter tábornokot, amely elment érte, hogy diadalmenetben hozza a városba, amely olyan fogadtatást, olyan diadalünnepet rendezett neki, hogy ez páratlanul áll az Egyesült Államok történetében, most megint megindult a Remeteség felé; de most azért, hogy megtámadja. Körülbelül tizezren vannak, de csapatjuk egyre növekedik utközben. A férfiak mind fel vannak fegyverkezve és még lőport is visznek magukkal. A csillagos lobogó leng a szedett-vedett csapat felett és miközben mindent kirabolnak, feldulnak, földig rombolnak, azt kiáltozzák: Éljen Amerika! Éljen Kalifornia!

Felgyujtják a Remeteséget, felrobbantják az üzemeket, műhelyeket, fürésztelepeket, malmokat, kivágják a gyümölcsfákat, összerombolják a csatornákat, lemészárolják a nyájakat és csordákat, az indiánokat, kinaiakat és kanakokat pedig, ahol csak érik, a helyszinen felakasztják. Minden eltünik a föld szinéről, ami Suterrel vonatkozásban áll, ami az ő munkája, ami az övé. Felgyujtják az ültetvényeket, feldulják a szőlőket. Végül pedig megrohamozzák a borospincéket. A tömeg romboló dühe őrjöngéssé fajult, törnek, zuznak, gyujtogatnak, fosztogatnak, gyilkolnak és tébolyultságukban már a szárnyas jószágra is sortüzet adnak le. Aztán Burgdorfot és Grenzachot rohanják meg, ahol szintén mindent földig rombolnak, felgyujtanak, elpusztitanak. Átvágják a zsilipeket, felrobbantják az utakat és hidakat

Rom és hamu minden.

Négy nappal eltávozása után, ahogy Suter hazatér, nyoma sincs többé hatalmas gazdaságának. A romok közül még vékony füstcsik kanyarog itt-ott, borzasztó keselyü és hollórajok marakodnak, sivalkodva a mindenfelé elszórt emberi és állati tetemek fölött.

Egy fügefa legmagasabb ágán ott himbálózik Marchais János teste.

Minden elveszett. De most örökre.

*

Suter sötéten szemléli a pusztulásnak ezt a képét. Most már végkép összetört. Egész élete, annyi nyomorusága, nélkülözése, akaratereje, kitartása, munkája, állhatatossága, reménysége, minden, minden, hiábavaló volt. Könyvei, okmányai, szerszámai, fegyverei, medve- és pumabőrei, prémjei, rozmár-agyarai, kitömött ritka állatai és madarai, lepkegyüjteménye, indián jelvényei, mintagyüjteménye a legdrágább szürke ámbrából, aranyporból, drágakőből, mindenféle ásványokból, mindene, ami csak volt, ma semmi más, csak egy halom üszkös hamu. Minden, amit a legjobban szeretett, ami egy férfi életét és büszkeségét jelenti, megsemmisült, por és hamu.

Suter János Ágost tábornoknak nincs már semmije a világon, csak elemózsiás kosara a hátán és Apokalipszise a zsebében. Neki, aki azt hitte, a világ leggazdagabb embere lesz.

Hosszan elsiratja önmagát. Végleg összetört.

És hirtelen eszébe jutnak a gyermekei. Mi lett velük, hol lehetnek?

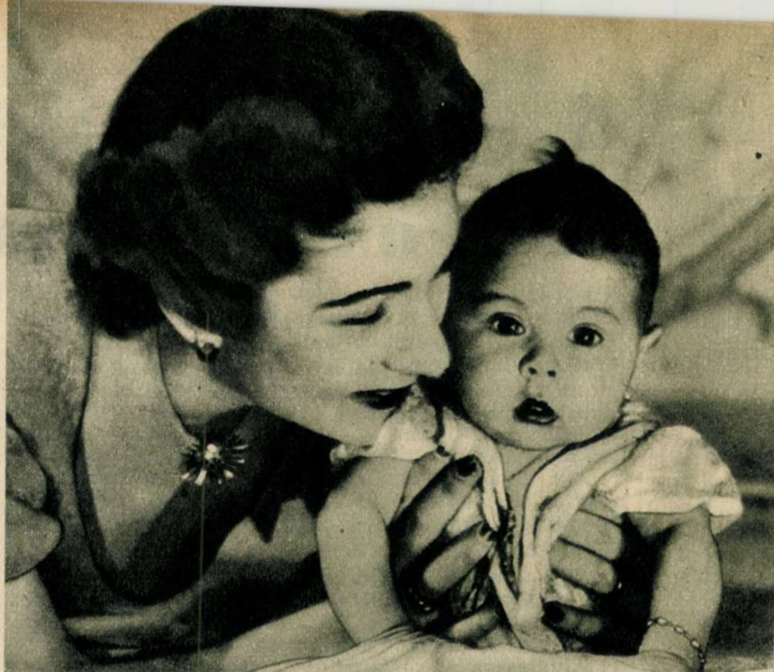
És ekkor bolyongani kezd a környéken, tanyáról tanyára, faluról falura jár. Mindenütt kiröhögik, kicsufolják, megkinozzák, a felnőttek sértegetik, a gyerekek kövekkel dobálják. Suter hátatfordit, szót sem szól, mindent némán zsebrevág.

Rettenetesen bűnösnek érzi magát.

Imádságot mormol dadogva: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben...

Olyanná lesz, mint a gyermek. Nem más többé, csak egy szegény öreg ember.

(Vége a következő számban.)

Királyi gyermekek. Farida egyiptomi királyné gyermekével, Ferial hercegnővel.
Alsó kép: Az olasz trónörökösné kisfiával, a nápolyi herceggel.

HASZNOS „TÁRSASJÁTÉK"

Haragszom-rádot is lehet játszani zálogkiváltási kényszerrel füszerezve, meg egyéb hasonló régimódi játékokat. Az ilyesmivel mindig kitünően elmulat a társaság. De vannak ujabb, ötletesebb játékok is. Hallottam a minap valamit, érdemes elmesélni: azzal szórakoztak bizalmas körben, hogy a jelenlévők felsorolták azokat az apróbb és nagyobbfajta neveletlenségeket, amelyeket kedves ismerőseik szoktak elkövetni...

Aki elmondta ezt a történetet, azt is hozzáfüzte, hogy az igy szórakozó és eleveneket-holtakat itélő társaság tagjai közül egyik-másik nagyot nyelt olykor. Mert ráébredt, hogy a felhozott neveletlenséget eddig ő maga sem minősitette elkövethetetlen cselekedetnek. Sőt jómagam is — nevetett a mesélő —, jómagam is lapitottam egy esetben. Én sem gondoltam soha arra, hogy illetlen dolog belenézegetni a villamoson, vagy az autobuszon a szomszédunk ujságjába.

Sorolta aztán a példákat, amelyek szőnyegre kerültek az emlitett társaságban. Hogy — azt mondja — volt valaki, aki állitólag megpukkad mérgében, mikor férfi nyujt kezet a hölgynek, vagy nálánál jóval idősebb urnak. A férfinak ugyanis kötelessége megvárni, amig a hölgy szánja rá magát a bucsuzó, vagy üdvözlő kéznyujtásra, csak akkor nyujthatja ő is a maga „mancsát". Aztán, ha már a férfiak udvariasságánál tartottak, az egyik hölgy mérgesen jelentette ki, hogy a férfiak között sok olyan akad, akit valaha megtanitottak arra, hogy az utcán mindig a hölgy baloldalán kell haladnia. Nos, ezek a férfiak megálltak ennél a primitiv alapszabálynál és semmiáron sem hajlandók az igazi jónevelésre áttérni, amely azt kivánja tőlük, hogy mindig a helyzetnek megfelelően válasszák ki azt az oldalát a hölgynek, amelyen menniök kell. Mert tévedés azt hinni, hogy ez okvetlenül a baloldal. Ha hölggyel halad a férfiu, ne azt nézze, melyik a hölgy baloldala, hanem azt, hogy melyik az uttest felőli oldal. Oda álljon, arról az oldalról védelmezze és a hölgyet engedje a házsor felőli, védettebb oldalra. Igy helyes, mert igy nem lökik le a járókelők a gyenge nőt az uttestre, igy nem surolja a járda széléhez közel suhanó autó szele, stb., stb. Járművekről az ur szálljon le előbb és segitse le a hölgyet. Tömegben az ur menjen elől, ő törjön utat a gyámoltalanabb, védelmezendő női nem tagjainak.

Olyan résztvevő is akadt a társaságban, aki azt hozta fel legmérgesitőbb illetlenség gyanánt, hogy vannak, akik rátámaszkodnak szomszédjuk székének karjára és erős taglejtésekkel kisért előadásuk közben rázzák, rezegtetik a védtelen egyén székét. Mindezt persze teljes lelki nyugalommal, mert nem gondolnak rá, hogy illetlenséget követnek el. Arról, hogy a másik szavába hányan vágnak bele minden lelkiismeretfurdalás nélkül — arról jobb nem is beszélni, állapitották meg abban a bizonyos társaságban, miután sok-sok szóba-vágás után vitavezetőt választottak a társasjátékhoz, aki aztán megadta a szólási jogot egynek-egynek az egyszerre jelentkezők közül.

Aki sorra került, az elmondta, hogy neki mi a legnagyobb mérge. Hölgy volt az illető.

— Akadnak gavallérok — panaszolta —, akik gálánsan hazakisérik este az egyedül lévő hölgyet, még taxit is vesznek, de a hölgy lakása előtt nem szállnak ki az autóból, nem várják meg, amig a házmester kijön kaputnyitni, hanem gyors köszönés után továbbállnak. Holott azt követeli az udvariasság, hogy az ur szálljon ki a kocsiból, csöngessen, aztán segitse ki a hölgyet, várja meg, amig becsukódott a kapu és csak azután menjen a maga utjára.

— Hát azok — mérgelődött megint valaki más —, akik az egész csésze teát kikanalazzák? Azok nem illetlenek? Hiszen a tea mellé készitett kiskanál csak arra való, hogy amennyiben cukrot is teszünk a teánkba, megkavarjuk az italt, a kanalat pedig szájbavétel nélkül letegyük kezünkből. Ugyanigy kell használni a feketekávés kanalat is.

— Nos? És amikor minduntalan azt mondja valaki társalgás közben, hogy: nem igaz! Ez még senki fülét nem bántotta? Hányan vannak, akik nem törődnek vele, hogy sokkal finomabb a „nem igaz" helyett azt mondani: tévedsz, vagy tévedni tetszik!

— Én akkor is felszisszenek — fejezte ki magát finoman egy nagyon udvarias férfiu —, amikor például azt mondom a postahivatalban, hogy kérek egy huszfilléres bélyeget és erre megszólal valaki mellettem: én is! Ezt szabályos neveletlenségnek találom. Egy vadidegen nem kapcsolódhatik bele az én ügyembe, mint ahogyan én sem szólhatok bele az ő máshoz intézett szavaiba. Igazam van?

Igazat adtak neki. Aztán felsorolták a többiek is a maguk megfigyeléseit. Az anyag nem akart elfogyni. Talán még most is sorolják, ha meg nem haltak...

Harsányi Gréte.

Jobboldali kép: az angol királyi pár megérkezik a londoni francia nagykövetségre, Lebrun elnök díszlakomájára.

Kozmetikai apróságok

A *szemöldök szabályozása* apró kis csipesz segitségével történik. Nem divatos a tulságos vékonyra igazitott szemöldök, inkább csak a rendetlenül nőtt szálakat szedik ki. Gondoljunk arra, hogy a szálak kiszedése után erősebbek lesznek az apró hajszálak és ezért csak akkor határozzuk el magunkat a szemöldök igazitására, ha az tényleg szembeötlően rendetlen és rontja az arc egyéniségét. A szemöldök feketére festése keménnyé és markánssá teszi az arckifejezést és csak keveseknek áll jól!

A szempillák festésével is jó, ha óvatosak vagyunk. Este még megjárja, de nappal, ha feltünő, sokat ront a tekintet nyiltságán és a szemek szépségén. Ellenben a világosszinü és ritkanövésü szempillák tartós megfestése feltétlenül előnyös hatást eredményez.

Arcpirositás csak akkor szép, ha az a természetesség látszatával hat. Nappalra csak egészen óvatosan használjunk pirositót és kizárólag csak az arc azon részére, mely nevető arckifejezésnél elődomborodik; szőkék pasztellszint, barnák élénkpirosat, feketék sárgásvöröset használjanak: lilás árnyalat csak esti használatra alkalmas! Esti megvilágitásban erősebben festhetjük arcunkat és mélyebbre és hátrább a fülek felé is tehetünk a pirositóból, de ügyeljünk arra, hogy a festék éles határ nélkül s egyenletesen elosztva legyen az arcon. Száraz arcra kizárólag krémruzst használjunk; ennek használata kissé nehezebb, mint a porruzsé, de kis gyakorlattal hamar megszokjuk alkalmazását: egész keveset vegyünk belőle ujjunkra s több részletben elhelyezve arcunkon, könnyed mozdulattal kenjük el s utána puderezzük arcunkat. A porruzst viszont mindig puder fölé alkalmazzuk.

A *szájruzs* szine az arcpirositó árnyalatával legyen harmóniában. A felső ajak csak vékony vonalban legyen festve, az alsó már vastagabban, de a szájzug felé halványabb és vékonyabb legyen. Kifestés után az ajkakat selyempapirral itassuk le, hogy a fölös mennyiségü ruzs eltávolodhasson.

A *puder* szine nem jó, ha tul világos; viszont a sötét puderral legyünk óvatosak, mert az a bőrön még sötétebbé válik s ha rossz festéket tartalmaz, akkor a száj körül kisárgul. A felső és alsó szemhájat ne puderezzük, mert ott erősen száritja a bőrt s ügyeljünk arra is, hogy a szemöldökben ne tapadjon meg a puder. A szájzugot puderezzük erősebben: igy a száj kisebbnek fog látszani.

A *körmök* legyenek ápoltak s tiszták, de polgári környezetben nem feltétlenül előnyös a vérvörösre lakkozott köröm. Mi célja is lenne annak, hogy körmünk szinével hivjuk fel magunkra a figyelmet?

Ezüstróka-kabát.

A bluz

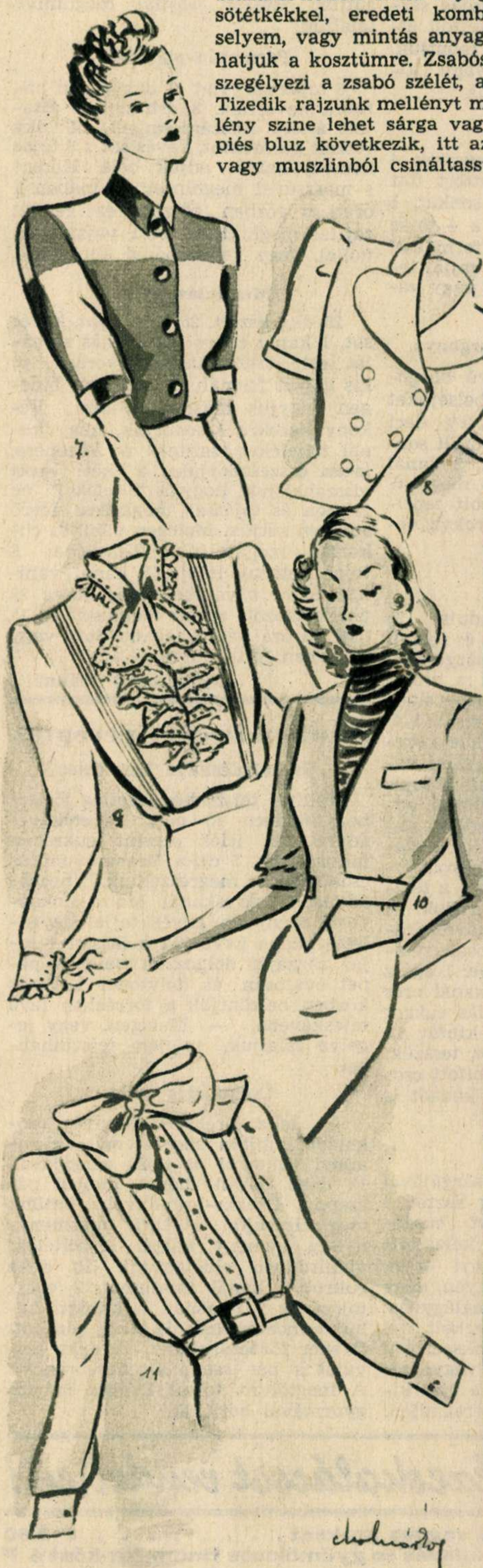

az idei tavaszi divatban nélkülözhetetlen. Bluzt viselünk a kosztüm és a legtöbb bolerósruha alatt is. Egy nem is elég belőle, legjobb, ha mingyárt legalább két bluzt csináltatunk, váltogatva mindig uj szint kölcsönöz az öltözködésünknek. A legdivatosabb és egyuttal a legbájosabb a batisztbluz, amely hosszu álmából idén ismét felébredt. Apró csipkefodrokkal, szegőkkel, azsurhimzéssel, hű kópiája a kilencvenes évek bluzdivatjának. Egy hibája, hogy könnyen gyürődik, de frissen mosva és vasalva, annál szebb. A habos csipkés, vagy fodrosszélü zsabós bluzok szintén a régmult visszatérő emlékei. Muszlinból is nagyon szépek ezek a bluzok, különösen huzva vagy piékbe rakva érvényesül az anyag könnyedsége. Muszlinból a legszebbek a pasztellszinek, ciklámen-lila különösen jól illik a fekete és szürke kosztümökhöz, világoskék a bordós árnyalatokhoz, sárga és rózsaszin a kék szinekhez, szép azonban a fekete muszlinbluz is. A fehér bluz legszebb a sötétkékhez vagy feketéhez, kitünően illik azonban a szürkés árnyalatokhoz és különösen a pepita szövetekhez is. Az aprómintás tweellekből legszebbek az ingbluzok, tarka szineikkel felélénkitik a tompa árnyalatu kosztümöket. Kockás és csikos anyagok is nagyon divatosak. Kora tavasszal jó szolgálatot tesznek majd a jerseybluzok és a magasnyaku pulloverek.

Első rajzunk két batisztbluzt mutat be, az előbbi keskeny csipkefodrokkal és piékkel diszitett, mig a második azsurozott elejü. Mindkét bluz manzsettáján megismétlődik a diszitőmotivum, csipkefodor, illetve azsurozás. Harmadik bluzunk angolos fazonjánál fogva kitünően illik a divatos férfizakó formáju kosztümökhöz. Fehér pikéből, shantungból, vagy tweelből is megcsináltatható. Negyedik bluzrajzunk már franciásabb, fekete kosztümhöz püspöklila muszlinból lenne szép, mustársárgához feketéből illene, mindig a bluz szinével megegyező selyem alábéleléssel az elején és az ujjak belső felén. Az ötödik bluz piés, zsorzsettből, muszlinból, vagy csak nagyon vékony selyemből szép, vastagabb anyagból kissé nehézkes lehet. Hatodik rajzunk alkalmas fazon jerseyből való elkészitésre is, levendulakékből, sötétebb kék pántokkal, vagy sötétkék alapon fehér pettyes selyemből, fehér diszitéssel divatos lenne, azonban fehér vékony lenvászonból sötétkék lenvászon pántokkal is. Hetedik

bluzunk kétféle szinü anyagból készül, nagyon szép lenne a világoskék, fehérrel vagy piros sötétkékkel, eredeti kombináció a világos ciklámen sötétebb ciklámenszinnel is. Fehér selyem, vagy mintás anyag lehet a nyolcadik rajzunk anyaga, szélesebb reverjét kihajthatjuk a kosztümre. Zsabós bluz következik, plisszirozott fodrocska, vagy egy sor csipke szegélyezi a zsabó szélét, amelyre még apró szines vagy fehér pettyeket is himezhetünk. Tizedik rajzunk mellényt mutat be átbujtatott övrésszel, huzott betéttel a nyaknál, a mellény szine lehet sárga vagy halványszürke, piros vagy más élénkszinü betéttel. Ismét piés bluz következik, itt azonban hosszában haladnak a piék, pasztellszinü selyemből, vagy muszlinból csináltassuk, nagy masnival a nyakánál.

Következő két rajzunk bolerós kosztümöket mutat be, ezekhez kitünően illik a fentebb leirt legtöbb bluz, kivéve a mellényeket. Az első kosztüm bolerója inkább „spencernek“ mondható, mivel olyan testhez álló, fekete vagy sötétkék szövetből készült öltözet, mely reggeltől estig mindég viselhető a megfelelő bluzok váltogatásával. A második bolerós ruha fazonja selyemre is alkalmas, széles megkötött öv és a bluz elütő szinü legyen a kosztüm szinétől. Sima és mintás anyagból egyformán megcsinálttatható.

Molnár Éva.

KONYHA

Husvéti ünnepi ételek

Bárányleves savanyuan.

A bárány tüdejét, máját, szivét és nyakát sós vizben 1 nagy szál petrezselyem és sárgarépával puhára főzzük, 1 kanálka paradicsompürét s egy fél darab sóban eltett zöldpaprikát adunk belé. Világos rántást csinálunk, kis reszelt hagymát, egy kávéskanál édes pirospaprikát s vágott petrezselyemzöldjét adunk hozzá, rászürjük a levest, leszedjük a csontokról a hust, majd aprólékkal és sárgarépával együtt hosszukás vékony szeletekre vágjuk s 2 keményre főtt s apróra vágott tojással, babérlevéllel és tárkonnyal együtt a levesbe tesszük. Citrommal vagy ecettel savanyitjuk.

Fokhagymás báránycomb.

A bárány combját vagy lapockáját megtüzdeljük kis foghagyma- és füstölt szalonna-darabkákkal, megsózzuk és zsirral leöntve szép pirosra sütjük. Hidegen felszelve is nagyon jó. Sonkával, kemény tojással jó ünnepi vacsora.

Gombás báránYhus.

A bárány hátsó negyedét forró zsirral leöntjük s szép pirosra sütjük. A hust kivesszük a tepsiből s a zsirba apróra vágott zöldpetrezselymet szórunk 25 dkg felszeletelt gombával együtt és rövid ideig pároljuk. Kevés lisztet hintünk rá és pár kanál huslével feleresztve, ujra belerakjuk a hust és együtt felforraljuk. Szépen felszeleteljük s a levét ráöntjük. Rizssel, burgonyával köritve tálaljuk.

Töltött bárány.

A bárány első negyedét tejben áztatjuk. Leszáritva sózzuk, töltjük s tepsibe téve, forró zsirral leöntve pirosra sütjük, közben állandóan öntözve. *Tölteléke:* 3 tejben áztatott zsemlyét kinyomva átdarálunk és petrezselymes zsirba téve, 3—4 egész tojást ütünk rá. Megsózzuk, borsozzuk s 2—3 kanál morzsát keverünk hozzá. A bárány oldalán lévő bőrt óvatosan szétnyitjuk, beleöntjük a tölteléket, bevarrjuk, vagy tűvel betűzzük.

Velőleves

A főtt borju-, vagy disznóvelőt zöldséges csontlével feleresztjük, berántjuk világos vajas rántással, melybe kevés hagymát tettünk, majd megsózzuk és áttörjük. 1 tojás sárgáját, diónyi vajat, 1 deci tejfölt elkeverünk s a forró levest ráöntjük. Piritott zsemlyekockával, vagy kisütött borsótésztával tálaljuk.

Sonkás pudding.

5 dkg zsirt habosra keverünk 4 tojás sárgájával. 15 dkg áttört főtt burgonyát, 18 dkg darált sonkát, 1 csapott evőkanál lisztet s a 4 tojás habját adjuk bele. Kikent formában 1 órán át gőzben főzzük s vajjal leöntve, reszelt parmezánnal, vagy vágott sonkával meghintjük.

Sonkakrémmel töltött burgonya.

Szép egyforma gömbölyü burgonyákat meghámozunk, a belsejüket kivájjuk. 4 tojás sárgáját, 1½ deci tejet, 10 dkg vajat, 20 dkg őrölt sonkát, 4 kanál reszelt sajtot, 2 kanál lisztet simára keverünk és megtöltjük a burgonyákat. Zsirozott tepsiben pirosra sütjük, tálra rakva reszelt sajttal meghintjük.

Mágnáskocka.

25 dkg hámozott mandulát, 25 dkg cukrot, ½ citrom levét és reszelt héját félórán át 8 tojás sárgájával nagyon habosra keverünk s akkor beletesszük a 8 tojás kemény habját és 3 csapott kanál morzsát. Két egyforma lapot sütünk belőle középes nagyságu tepsin, az egyiket behuzzuk a következő mázzal: 4 tojás fehérjét 14 dkg cukorral tüzön addig verünk, mig megsürüsödik, akkor 20 dkg apróra vágott diót, 2 szelet puhitott csokoládét, ½ citrom levét és vaniliát teszünk bele s a tésztára kenve lassan megszáritjuk. A másik lapot megkenjük kávékrémmel s a habos lapot óvatosan ráteve, kockára vágjuk. *Krémje:* 1 egész tojást, 3 tojás sárgáját, 3 kanál erős feketekávét, 5 kanál vaniliás cukrot tüzön sürüre verünk s ha kihült, 15 dkg habosra kevert vajhoz tesszük. Kávé helyett 2½ szelet puhitott csokoládét s egy kis kanál kakaót is használhatunk.

Burgonyafánk.

7 dkg vajat 3 tojás sárgájával habosra keverünk. 28 dkg lisztet, 4 középnagyságu főtt, áttört burgonyát, sót, 2 dkg tejben kelesztett élesztőt adunk bele s annyi tejet, hogy ne tul puha tészta legyen, mert a burgonya ugyis kissé meglágyitja. Jól kikeverjük és ha megkelt, fél ujjnyira kisodorjuk, fánkszuróval kiszurjuk, párolt velővel vagy tejfölös sonkával megtöltjük s ujra kiszurjuk, hogy a kettő összeragadjon. Ujra kelesztjük s forró zsirban kisütjük. Reszelt sajttal meghintve tálaljuk.

Parmezán-pudding.

6 tojás sárgáját 11 dkg vajjal habosra keverünk. 3 drb tejben áztatott áttört császárzsemlyét, 2 dkg reszelt parmezánt, kevés sót s 6 tojás kemény habját adjuk bele. Kikent s morzsával meghintett formában 1 órán át gőzben főzzük és reszelt sajttal meghintjük. Főtt vajas karfiollal, vagy kelbimbóval köritjük.

Mandulás táska.

25 dkg lisztet, 25 dkg vajat, kevés sót, 1 kanál cukrot és 8 tojás sárgáját este összegyurunk gyorsan, 40 kis golyót formálunk belőle és hidegen hagyjuk másnapig állni. Vékony kerekre kisodorjuk, nagy kanál tölteléket teszünk a közepére, lazán összesodorjuk, a két végét visszahajtjuk, hogy a töltelék ki ne folyjon és tojással megkenve forró sütőben sütjük. Melegen vaniliás cukorral meghintjük. *Tölteléke:* 8 tojás kemény habja, 8 kanál vaniliás cukor s veszünk még hozzá 22 dkg hámozott darált mandulát és 15 dkg apróra vágott citronádot, vagy cukorban főtt dinnye héját.

Mesterovits Ivánné.

Az e heti Dreher-receptek

Csokoládéskávé készitése:

Félliter tejszinhez (esetleg jó tejhez) féldeci jó erős feketekávét adunk, azt izlés szerint cukrozva felforraljuk. 5 deka Dreher vaniliás csokoládét megreszelünk, hozzáadunk 2 kávéskanál Molin kakaóport, edényben kevés tejjel egyenletes péppé keverjük s lassan 1 tojás sárgáját dolgozzuk bele. A pépet óvatosan és folytonos keverés közben beleöntjük a forrásban lévő tejeskávéba. — Melegen, vagy jegelve tálaljuk, tetején tejszinhabbal.

Csokoládés torta:

15 deka Dreher keserényés csokoládé puhitva elkeverendő ugyanannyi cukorral, 6 tojás sárgájával, 15 deka darált dióval, melyet pár csepp Dreher-brandyvel öntünk meg. Hozzájön a fenti tojásmenynyiség kemény habja. A töltelék: vizfürdőben eldolgozunk 10 deka cukrot 2 kanál tejszinnel, 2 egész tojást és 2 tojásnak a habját. Lehűtve hozzáadunk 12 deka puhitott Dreher főzőcsokoládét, 10 deka teavajat s pár csepp Dreher-brandyt. A megtöltött tortát Dreher mártógyurmával boritjuk.

KIS KÉPES VASÁRNAP

Tavaszi dal

— Csirip, csirip, csipcsirip.
hazajöttünk végre . . .
Igy dalol a légben a
fecskék vidám népe.

Zi-zi, züm-züm — igy zizeg
száz füszál a réten,
falevél is énekel
a tavaszi szélben.

A felhők is dudolnak
Vidám felhőnótát
s az erdőben táncolnak
nyulak, őzek, rókák.

Ugy-e, mi is örülünk
a szép kikeletnek,
virágoknak, fecskéknek,
zöld faleveleknek?

Sz. Z.

Tavaszi mese

Szellőcske a tengeren tulról jött; együtt szállt a felhőkkel. A hosszu uton barátságot is kötöttek egymással és sok mindenről elbeszélgettek.

— Én megöntözöm a göröngyös földet — mondta a felhő. — Várnak is már az emberek.

— Hát még engem! — dicsekedett a kis Szellőcske. — Nagy öröm az én érkezésem. Mert én üzenetet hozok a fecskéktől, meg a gólyáktól!

Igy beszélgetve röpködték át a hegyeket, völgyeket. Mikor az első faluhoz érkeztek, elbucsuztak egymástól.

— Kiki a maga dolgára — mondta a felhő méltóságosan s már suhant is a mezők felé.

— Sok szerencsét! — kiáltott utána Szellőcske.

Amint egyedül maradt, elgondolkozott: kihez is menjen előbb? Az ereszaljához, vagy a kéményhez? Mert a gólya is, a fecske is megigértette vele, hogy az ő otthonát keresi fel előbb. Mig igy töprengett, egyszerre csak egy kéményt vett észre.

— Ha már itt vagyok a kéménynél — gondolta magában —, hozzá megyek előbb.

Oda is szállt tüstént. Szép jó reggelt kivánt s elmesélte, milyen messziről jött s hogy üzenetet hozott a gólyától. Elbuslakodott a kémény.

— Jaj, ne szomorits, nem tudod milyen beteg vagyok, alig állok a lábamon. Nemsokára lebontanak s a gólya hiába keres engem.

Olyan szomoru volt, hogy Szellőcskének kellett vigasztalni:

— Ne busulj, majd én elmondom a gólyának, milyen jó szivvel vagy hozzá.

Föl is vidult a kémény, mert hirtelen eszébe jutott valami:

— Van a gazdámnak egy nagy kertje a falu végén. Van abban egy óriási szénakazal. Mondd meg a gólyának, telepedjen oda. És gondoljon néha rám is — tette hozzá sóhajtva.

Szellőcske megsimogatta a kéményt és tovább repült. Egy kopott kis ereszaljánál megállt. — Ez lesz az — gondolta —, a fecske ugy magyarázta, hogy előtte egy diófa, mögötte egy eperfa. Odaköszönt hát az ereszaljának.

— Honnan jössz, Szellőcske? — kérdezte az tőle.

— Találd ki.

— Tán valami örömhirt hozol, hogy olyan vig vagy?

— Azt én!

— Bajosan hozhatsz már nekem örömhirt. Öreg vagyok és beteg, nemsokára összedülök.

— Pedig a fecske üzent néked. Azt üzeni, hogy utban van hazafelé s alig várja, hogy láthasson téged.

Szomoru lett erre az ereszalja.

— Nem érem én már azt meg — sóhajtotta. — De, várj csak. Átszólok a testvéremnek, az sokkal fiatalabb nálam s mindig azon busul, hogy sose volt még fecskelakója. Ott aztán olyan szállása lesz, hogy csak no!

Ugy is lett. A szomszédban egy szép kis uj ház fehérlett ki az udvarból, frissen volt meszelve s az ablakdeszka, meg az ereszalja szép zöldre festve.

— Akarsz-e fecskelakókat? — kiáltott át az öreg ereszalja.

— Hogyne akarnék! — örvendezett a fiatal és véle örült a kerités melletti bodzabokor is.

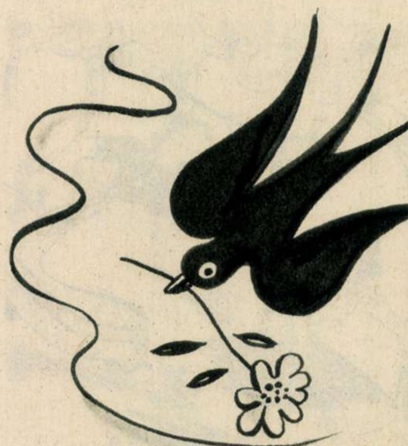
— Jönnek a fecskék, jönnek a fecskék... susogta vékony kis galyaival boldogan.

Nem volt már szomoru az öreg ereszalja sem. Örült ő is, hogy a szomszédból áthallatszik majd a fecske csicsergése s mégsem lesz olyan elhagyatott öregségében. De örült a diófa és az eperfa is, hogy mégis csak fecske hintázik az ágaikon.

— Látod, Szellőcske — mondta most az öreg ereszalja —, nem hiába hoztál hát üzenetet. Menj a fecske elé s mondd meg neki: siessen, hozza magával a tavaszt és a napsugarat, mindnyájan tárt karokkal várjuk.

Szellőcske megsimogatta az öreg ereszalját, megsimogatta a fákat is, aztán nekilendült a levegőnek. Meg se állt, amig a fecskével nem találkozott s aztán együtt szállt vele hazafelé.

Vidámabb lett az élet mindenütt, örültek kertek és ligetek s többet mosolyogtak az emberek is.

A lusta lány

Volt egy szegény asszonynak egy lánya, aki nagyon lusta volt. Nem szeretett sem a ház körül tenni-venni, se fonni, se szőni, ezért anyja sokat megszidta, sőt egyszer annyira megharagudott rá, hogy a guzsallyal kergette. Ahogy az ut mellett futottak egy királyfi hajtott el arra hintóval.

Szép volt a lány, a királyfinak megtetszett és megkérdezte az anyját, hogy miért kergeti.

— Hogyne kergetném, mikor minden fonnivalómat egyszerre megfonta és most nem hagy békiben. Megint fonni akar.

A királyfi azt felelte:

— Ezért ugyan ne üsse. Elviszem én magammal, adok én neki annyi fonnivalót, amennyit akar.

Az asszony szivesen odaadta a lányát, gondolta, hogy majd ott megszokja a munkát és lehet belőle még szorgalmas lány.

Elvitte a királyfi a lányt haza, bevezette egy hatalmas szobába, amelyik a padlótól a mennyezetig telistele volt kenderrel. Azt mondta neki, ha egy hónap alatt megfonja ezt a temérdek kendert, elveszi feleségül.

A lány, mikor meglátta a rengeteg kendert, ijedtében sirvafakadt. Hozzá se fogott a munkához, hanem leült és csak busult. Igy telt az idő. Három hét elmultával, egyszer éjjel, amikor éppen nagyon busult, elibe lépett egy apró kis emberke, olyan hosszu szakállal, hogy a földet söpörte és azt mondta:

— Min busulsz, te jó fonólány?

A lány azt mondta:

— Éppen azon busulok, hogy nem vagyok jó fonó és betettek ide, hogy ezt a kendert mind én fonjam meg egy hónap alatt.

— Ezen egyet se busulj — mondta a törpe —, én megfonom helyetted az egészet, ha te megigéred, hogy eljössz hozzám feleségül, ha ez idő elteltével ki nem találod a nevemet.

— Jó — mondá a lány —, akkor el is megyek.

Egyik nap az inas, aki az ebédet vitte a lánynak, elmesélte neki, hogy mikor az erdőben járt, látott egy apró kis emberkét, aki egyik ágról a másikra szökdösött és fonalat motollált és ezt dudolta:

„Az én nevem Tánci Vargaluska,
Feleségem lesz jó fonó Zsuzska."

A lánynak rögtön megjött a kedve, mert most már látta, hogy a kender meg lesz fonva és az emberke nevét is tudta.

A fonalat elhozta pontos időre a kis emberke. Még egy talyigát is hozott, hogy azon elvigye a lányt. De a lány se tréfált aztán, hanem azt mondta:

— Te engem el nem viszel, mert téged Tánci Vargaluskának hivnak.

Vargaluska bubánatában ugy eltünt, hogy azóta se látták.

Amikor eltelt a hónap, a király utánanézett a fonásnak és mondanom sem kell, menten egybekelt Zsuzskával.

A nagy lakodalmi ebéd után jöttek a szegények, akiknek a király alamizsnát osztott. A király szeme megakadt két furcsa kolduson. Egyik egy vénasszony volt, akinek a szempillája lefittyedt, ugyhogy az egész ábrázatát eltakarta. A másik egy pittyedtajku vénasszony, akinek az ajka szinte a térdét verte.

Behivta őket a király és megkérdezte tőlük, hogy mitől lettek ilyen csunyák. Az első azt mondta, hogy ifjukorában éjjel-nappal font és a sok éjjelezés miatt a szempillája leszakadt. A másik is azt mondta, hogy életében ő is annyit font és nyálazta a kendert, hogy ajka ugy kilágyult, hogy a térdéig lepittyedt.

Ezeknek hallatára a király ugy megijedt, hogy a felesége is igy megcsunyul, ha sokat fon, megparancsolta, hogy soha többet ne vegyen a kezébe orsót.

Hová szaladsz vizipók?

— Hová szaladsz, vizipók?
— Keresem a békát!
— Mért nem huzol kis cipőt?
— Gyorsabb igy, mezétláb!

— Miért futsz ily sebesen?
— Én leszek a násznagy:
ma tartják a lakziját
a békakirálynak...

— Hol lesz a lakodalom?
— A királyi házban,
sásból, nádból épitett
tavi palotában...

Hát a menyasszony ki lesz,
békakirály párja?
— Hetedhét mocsárnak a
legszebb békalánya...

Z. Z.

Gyermekrejtvények

Kis keresztrejtvény

1	2		3		4	5
6		■		■	7	
8		9	■	10		
	■	11	12		■	
	■	13			■	
14	15		■	16	17	
18						

Beküldendő: vizszintes 1, 18 és függőleges 1, 5.

Vizszintes: 1. Tavaszi földmunka. 6. Az ábécé egymásutáni magánhangzói. 7. Összetett mássalhangzó. 8. Sugár mássalhangzói. 10. Időmérő betüi keverve. 11. Női név becézve. 13. Több mint büszkeség. 14. Férfinév. 16. Orca. 18. Hasadás.

Függőleges: 1. Cipész. 2. ......-búg. 3. Hölgy. 4. Kerti szerszám. 5. Főzőmester. 9. Pereg betüi keverve. 10. Tapad. 12. Vissza: számnév. 15. Ellentétes kötőszó. 17. Vissza: a legkisebb folyócska.

Betürejtvény

1.

V / ász d CS

2.

Ny menyasszony PARIPA

Ki irta?

1. Mi kék az ég;
Mi zöld a föld!
2. S ugy tett, amiként beszéle.
3. Véres napokról álmodom.

Mely költők verseiből valók e sorok?

Megfejtések

az 1939 március 19-i számból:

Kis keresztrejtvény. Vizszintes: 1. Kalapos. 7. Adó. 8. Ház. 9. Tó. K. 10. Zi. I. 12. Dió. G. N. I. L. E. 14. Kór. 16. Olt. 18. Ali. 19. Mai.

Betürejtvények: 1. Fajankó. 2. Rakoncátlan. 3. Határtalan.

Gyermekrejtvény-megfejtőink közül jutalmat kapnak a következők:

Bede Árpád, Bp., VI., Székely Bertalan-u. 24., II. 21., Dukuy Ilonka Kiszombor, Tanya 20., Folthy Marika, Bp., Tárnok-utca 10., Gesztődy Babi, Bp., Andrássy-ut 88., I., Lányi Gyuri, Bp., Nefelejts-u. 19., II. 22., Magyar Gabriella, Bp., VI., Teréz-körut 38., Sommer Zsuzsika, Bp., I., Alkotás-u. 18., I., Szabó Gyula és Edith, Bp., I., Labanc-u. 4., Szilágyi Mihály, Bp., Dembinszky-u. 45., I. 13., Weisz Noémi, Bp., V., Sziget-u. 23.

A rejtvénymegfejteseket csütörtök (április 6.) délig kell beküldeni. A megfejtéseket a két hét mulva (április 16.) megjelenő Képes Vasárnapban fogjuk közölni, a nyertesek nevével együtt. Cim: KÉPES VASÁRNAP GYERMEKREJTVÉNYEI, Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. szám.

„STEPENI ZAJAC"

Korpona büszke város: büszke arra, hogy még az Árpádházi királyok emelték szabad királyi városi rangra. Ez egy. Bocskai István, a nagy erdélyi fejedelem, 1605-ben itt tartotta hires országgyülését, amelyen leszámolni készült a Habsburgokkal. (Le is számolt alaposan.) Ez tehát: kettő. A harmadik pedig, hogy az országban sehol sem termesztettek annyi fajtáju cseresznyét, mint Korponán. Van kis-, közép- és nagyszemü, fekete, halványpiros, sötétpiros, sárga, ropogós, lágy, félkemény stb. De a cseresznyék királynője: a Dudecska. Aki nem látott és nem evett Dudecskát: annak fogalma sincs arról, mi a Dudecska. Nos, a Dudecska óriásszemü, sötétpiros, mézédes, ropogós cseresznye. Van is ám keletje, de ára is.

Tavasszal cseresznyevirág boritja az egész Korponát. A japánok is megirigyelhetnék ezt a cseresznyeerdőt. Még az irtványok is tele vannak cseresznyefákkal. Jó termés idején van is jövedelem bőségesen. Valahogy ugy van a korponai polgár is a cseresznyével, mint a háromszékmegyei osdolai székely ember. Rossz terméskor megkérdezik az osdolai székelyt: „Hová való, bácsi?" — „Instállom alásan: osdolai, hát csak ugy tengődünk, nyomorgunk." Bezzeg jó termés idején igy válaszol nagy hetykén: „Osdolai, mi köze hozzá!"

A korponai is büszke jó terméskor. De büszke ám máskor is. Csak akkor nem büszke, ha ezt mondják neki: *„Stepeni zajac."* Ami magyarul annyit jelent: Ojtott nyul." Hogy kapták a korponaiak ezt a cimet: ezt akarom elmondani az alábbiakban.

Mint uj állami polgári iskolai igazgató kerültem a városba, még jóval a háboru előtt.

Megérkezésem után siettem a polgármesterhez tisztelgő látogatásra. Nagy kedvességgel, szeretettel fogadott. Egy-kettőre összebarátkoztunk. Alig hiszem, hogy az országban nálánál hatalmasabb szál ember akadt volna. Óriási erejéről is hires volt, meg aranyszivéről.

A polgármester vagy két óra hosszáig ismertette a város multját, jelenét.

Az érdekes beszélgetés után éppen el akartam bucsuzni a polgármestertől. Az ajtónál voltam már, mikor visszatessékelt és nagy komolysággal figyelmeztetett:

— Az Istenért, direktorkám, valahogy ki ne ejtsd Korponán ezt a két szót: „Stepeni zajac".

Csodálkozó tekintetemből látta, hogy teljesen érthetetlen a dolog előttem.

— No várj csak. Elmondom ennek is a történetét. Évtizedekkel ezelőtt az erdőőrök azt jelentették az akkori polgármesternek, hogy az erdőségben nyulat láttak. A helyet is megjelölték. Az öröm sugara villant át a polgármester arcán. Nosza, mingyárt titkos ülésre hivta össze a városi tanácsot, meg a képviselőtestület fegyverfogható tagjait. A gyülésen aztán elhatározták, hogy másnap kivonulnak és megtanitják móresre a város füvében garázdálkodó nyulat. Hatalmas mordályokkal felszerelve vágtak neki az erdőnek. Hegynek föl, hegynek le, az izgalomtól és kapaszkodástól verejtékezve hatoltak tovább és tovább. Egyszerre gyönyörü tisztás derült eléjük. A tisztás közepén pedig ott majszolta az illatos erdei füvet a keresett kártevő. Valóban szép példány volt. Köröskörül a fák lombjai sejtelmesen susogtak, mintha csak érezték volna az elkövetkezendő különös eseményt... A magisztrátus tagjai most lopakodva huzódtak előre; majd levetették magukat a földre s négykézláb kusztak az áldozat felé... No, most. Egyszerre vagy tiz mordály borzalmas bömbölését verték vissza a környező hegyek. A nemes állat élettelenül rogyott össze.

A vadászok örömujjongva rohantak oda. — „Bozse moj!" — tört ki belőlük a fohászkodás, miközben elérzékenyülve simogatták a nyulnak kereszttel diszitett szőrözetét. Csak azon csodálkoztak: hogy nőhet egy nyul ekkorára. Efölött sokáig tanakodtak. Végül is az egyik ellentmondást nem tűrő határozottsággal jelentette ki: „Egyszerü a nagyság oka. Ez nem más, mint „stepeni zajac". Ojtott nyul.

— Sák bizom, stepeni zajac! — hangzott egyhangu lelkesedéssel.

Az erdőőröknek nyomban kiadták az utasitást, hogy a nagy nyulat szállitsák a városba és a piacon tegyék közszemlére. Igy is történt. Nemsokára hatalmas csődület vette körül a kiállitott tárgyat. Közben megérkezett a magisztrátus is dicsőséges hadjáratáról. Mingyárt el is küldtek a gyógyszerészért, hogy mint vérbeli vadász, mit szól a gyönyörü zsákmányhoz.

A gyógyszerész jó darabig szólni sem tudott a kacagástól. Végül is felvilágositotta őket, hogy a zsákmány nem nyul, hanem közönséges szamár. Azt, hogy ojtott volna, ő nem birálhatja el, mert nem állatorvos. Viszont azt határozottan állitja, hogy a szamár egy irtványi gazdának a tulajdona. Több szamár nincs is Korponán. Egy ott ólálkodó uriember kétkedőleg tekintett a gyógyszerészre, mintha csak ezt mondta volna: „Nem hiszem."

Az eset hire villámgyorsan terjed el a Felvidéken. Az emberek holtra nevették magukat. A „stepeni zajac"-ot pedig örökre a korponaiakra ragasztották.

Megfogadtam a polgármester tanácsát. Tizennégy évi korponai tartózkodásom alatt soha ki nem ejtettem volna azt, hogy „stepeni zajac". — Koronkint eljárogattam a városi közgyülésekre, mert sokszor igen érdekes lefolyásuak voltak. Egy alkalommal épületes jelenetnek voltam szem- és fültanuja. A képviselőtestület néhány tagja, valami kicsinyes ügyből kifolyólag erős támadást intézett a rendőrkapitány ellen. Ám, a kapitány sem hagyta magát; erélyesen utasitotta vissza a támadást, ekként fejezve be tiltakozását: „Kikérem magamnak! Én nem vagyok gyáva nyul."

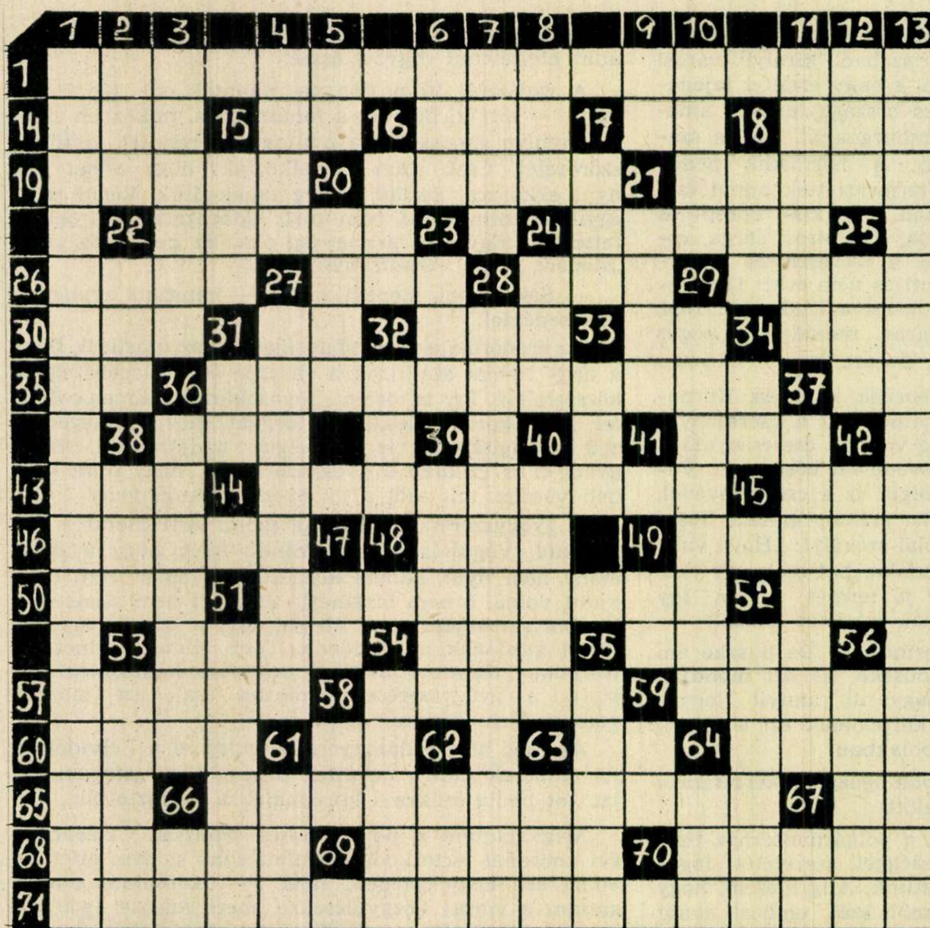
No, lett erre kavarodás. A szemek haragosan villogtak, a homlokerek kidagadtak, a kezek ökölbe merevedtek s már ugy látszott, hogy nekimennek Jeszenszky Dezső kapitány urnak. Erre ugyan nem került sor, de egyhangulag követelték, hogy becsületsértési per indittassék a kapitány ellen. A végén is a polgármester simitotta el a „kinos ügyet. (A jelenetnek, valószinüleg, még manapság is sok tanuja van életben.)

A másik eset már az én hivatalos helyiségemből kelt utjára. A polgári iskolának ugyanis pótfelszerelésre volt szüksége. Ezt a várostól kérte. A képviselőtestület azonban leszavazta a polgármester javaslatát. Erre egy fiatal temperamentumos tanár belopakodott a természetrajzi szertárba, kihozott onnan egy preparált nyulat, arra hosszu zsineget kötött; a közgyülés ideje alatt nesztelenül felsurrant az ülésterem karzatára s onnan a nyulat a zsinegen leengedte a képviselőtestület tagjai közé. Irtóztató kavarodás támadt. Eszeveszett kiabálás: „Fegyelmit ellene!... A miniszter elé!"

Hogy mi lett volna a fegyelmiből, bizony nem tudom, közben kitört a világháboru és — szétszóródtunk mindnyájan. De bizonyos, hogy a korponaiak még ma se bocsátják meg senkinek, ha „tréfásan" az ojtott nyulat emlegeti.

Gelenczey Miháltz János.

AZ ELME SPORTJA

Magánhangzókban nem jelöljük a hosszu és rövid közti különbséget.

KERESZTREJTVÉNY

Vizszintes:

1. A mezőgazdaságpolitika eszméjét hirdeti ez az irány. **14.** C. O. I. **15.** Csont — latinul. **16.** Egy szó a „Halotti Beszédből". **17.** Tüzel. **18.** Linz vége. **19.** Meg lehet venni. **20.** Tengeri hosszuság-mérték. **21.** Eladta vala. **22.** Főuri családból származó. **24.** Volt kereskedelmi miniszter. **26.** Az első elemi tantárgya. **27.** Ital. **28.** A hét vezér egyike. **29.** Vissza: égési termék. **30.** Vadász teszi. **31.** Engem — latinul. **32.** Űrmérték — volt. **33.** Uton található. **34.** Kártyában mindent üt. **35.** Mennyboltozat. **36.** Most jött lendületbe. **37.** Száj — latinul. **38.** Halkan mond. **41.** Katakomba része. **43.** Ital. **44.** A levegőben imbolygó. **45.** Igy kezdődik az itéletidő. **46.** Kisfaludy drámája. **48.** Alagi Sport Egylet. **49.** Vissza: .....-uela. **50.** Értéktelen holmi. **51.** Az esti órákban szokott lenni. **52.** Nem egészen idei. **53.** Fogyasztotta. **54.** Tibet része. **55.** Férfi vagy nő? **57.** A galambok rendjébe tartozik. **58.** Francia szobrász, a modern impresszionista plasztika legnagyobb hatásu művésze. Hiresek Hugo Victorról és Balzacról készitett szobrai. **59.** „Kopasz fej." **60.** Gondolat — közismert idegen szóval. **61.** Görög betü. **63.** Elsüllyedt breton város. **64.** Mérgező hatásu, fojtó, zöldessárga gáz. Erősen oxidáló és dezinficiáló anyag. Halványitásra és mosásra használják. **65.** Névmás. **66.** Eszmecserék. **67.** Élet — mássalhangzói. **68.** Testrész — ék. hibás névelővel. **69.** Nem érdes felületüek. **70.** Ő. **71.** Markovits Rodion regénye.

Függőleges:

1. Szénből és hidrogénből keletkező gáz az alapja. **2.** Ez a labdarugás célja. **3.** Télen szokott a Balatonon lenni. **4.** Terem — angolul. **5.** Azonos betük. **6.** Vissza: balatoni csatorna. **7.** Cuppanós is lehet. **8.** Már — latinul. **9.** Folyadék. **10.** Helyeslés. **11.** Egyes feltevések szerinti gáznemü anyag, amelynek belégzése okozza a fertőző bajokat. **12.** Német kötőszó. **13.** Magyarországon legalább 8 emberre összesen szabható csak ki. **15.** Der genitivusa. **16.** Duplán: légyfajta. **17.** Orosz folyó. **18.** Külföldi pénz (ék. hiba). **20.** Női név. **21.** A hamisat büntetik. **22.** Költői napszak. **23.** Angolna — németül. **24.** Halfajta. **25.** Állampolgári kötelesség ennek a fizetése. **27.** Kémkedett utána. **28.** Iskola. **29.** Felsegiti rá a ruhát. **31.** Bánat. **32.** Német számnév. **33.** Német névelő. **34.** Tanulás kezdete. **36.** Mult századbeli politikus, belügyminiszter volt, a honvédelmi bizottság tagja. Kossuth miniszterelnöke. Világos után külföldre menekült. **37.** Pici gyerek — németül. **38.** Tollforgató. **39.** Egyike a világ legjobb filmszinésznőinek. **40.** Veri bizony! **42.** Tea — németül. **47.** Vissza: mutatószó. **49.** Ön társa. **51.** Vissza: nincs több hely. **52.** Erdélyi református püspök, aki, mint iró tett hirnévre szert. Leghiresebb regénye az „Ördögszekér". **53.** Ezen ék. **54.** ..... Rosina. **55.** Hibás nyaka. **56.** A Duna is az. **58.** Azonos betük. **59.** Azonos betük. **61.** Á. M. É. **62.** Karika — mássalhangzók nélkül. **63.** ...og (a liba). **64.** Tonna — közepe. **66.** Vissza: aroma. **67.** Gáz — mássalhangzói.

Beküldendő: vizszintes 1, 71 és függőleges 1, 13.

REJTVÉNYEK

1.

TOLDAVAJ

2.

M = Ló

3.

B Bonbon T

4.

N ÉLETED

5.

M/I + /V Ül k/ü

6.

s s s ss ss ss

7.

Nézd, fogy a szén!

—*D*

8.

K. ur délafrikai állampolgár lesz

9.

Van darája

SZÓTAGREJTVÉNY

A — BA — BI — BUS — E — GON — I — KA — KÉZ — LI — LIN — ME — NA — NON — NU — O — RE — RE — RO — TA — XI

1. Kisázsiai hegység.
2. Vulkán a déli sarkvidéken.
3. Cid hitvese.
4. Indián törzs.
5. Orosz cárnő neve.
6. U. S. A. állam.
7. Gyáva nyulát emlegetik.

A fenti meghatározások alapján kapott szavak kezdőbetüi, felülről — lefelé, a rejtvényfejtés fontos segédeszközének nevét adják meg.

NÉHÁNY CSOKONAI-VERS

RMNYHZ
SZMRHNYS
MRT — N — NNNK

A fenti betük egy-egy közismert Csokonai-vers cimének a mássalhangzói.

MEGFEJTÉSEK

az 1939 december 19-i számból:

KERESZTREJTVÉNY:

ASEREGKENDNÉLKÜLB
FELADO TÖU SZALAI
ENIKÖ LENGÖ FUTSZ
NERO FALIORA MESO
SCT ARK TAM TZN
ÉA KLU IKÉ ROM OY
G REA ANIKO RAG N
ERÖ PALATINUS ORA
SI SI CSATT ET ÁG
T WITH AGI ÁJUL Y
ÖF RÁAB A ÉTEL RH
LES SZENDERÜL LEI
ALAP AKY LEL SOKA
NEM Ö KÉSES K MAN
EL ETA LOK MIK MY
VERDIKT N BASILIO
ETSÉGESIGEGYLÉPÉS

Rejtvények: 1. Rimaszombat. 2. Kisiklott a vonat. 3. A patakon tul. 4. Hosszu ősz. 5. Érvelés. 6. Révben van. 7. Darabáru. 8. Gálaruha. 9. Kétes válasz.

Mikszáth: 1. Szent Péter esernyője. 2. Prakovszky a süket kovács. 3. A vén gazember.

Kiegészités: Masolino.

A Képes Vasárnap 1939 március hó 19-iki számában megjelent rejtvények helyes megfejtői közül jutalmat kapnak a következők:

Bánhidi József, Rákospalota, Beller Imre-u. 77., Bauer György, Pestszenterzsébet, Baross-u. 69., Biró Lászlóné, Bp., Futó-u. 42., Farkas Imre, Bp., VII., Thököly-ut 21., II. 23. Hankai János, Bp., VI., Teréz-krt. 62., földsz., Földes Grete, Bp., VIII., Rákóczi-ut 51., III. 8., Luger Camillo, Bp., Stefánia-ut 43., I. 2., Mártyák Ilona, Szakály, Tolna m., Mattaerny Andor, Ráckeve, Miklós Endre, Bp., Alkotmány-u. 14., földsz. 28., Reitter Olga, Vác, Káptalan-u. 9., Szabó Ilonka, Kecskemét, Rákóczi város 31., Verebély Károlyné, Bp., Szent István-krt. 5., III. 10., Krokovits Margit, Bp., Tétényi-ut 127., Zimmermann Ilonka, Bp., V., Kálmán-u. 23.

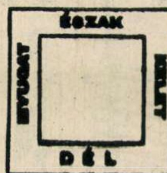
AZ ELME SPORTJA MEGFEJTÉSI HATÁRIDEJE április hó 6. (csütörtök) dél. A megfejtéseket és a nyertesek neveit a két hét mulva (április 16.) megjelenő Képes Vasárnapban fogjuk közölni. Megfejtések beküldhetők levelezőlapon is. EGY HELYES megfejtéssel is lehet pályázni. Cim: Képes Vasárnap Elmesportja, Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. szám.

5. sz. fejtörő.

Észak: ♠ A, D, 10, 5 ♡ 9, 4 ◇ A, D, 9, 3 ♣ K, B, 2

Nyugat: ♠ 8, 3 ♡ D, B, 10, 6 ◇ B, 10, 8, 5 ♣ 9, 7, 4

Kelet: ♠ 7, 6, 2 ♡ 8, 7, 3, 2 ◇ — ♣ A, D, 10, 8, 6, 5

Dél: ♠ K, B, 9,4 ♡ A, K, 5 ◇ K, 7, 6, 4, 2 ♣ 3

Adu ◇, Nyugat ♡ dámával indul. Dél 6 ◇-t megcsinál bármily ellenjátékkal szemben.

A 4. számu fejtörő megoldása: Látszólag attól függ a parti megcsinálása, kinél van a káró ász. Ha a felvevő a 10-est adja rá, Kelet bubiját a dámával üti és kárót bont, akkor elbukik, ha a káró ász Nyugatnál, a kőr ász pedig Keletnél van. Ha ütésben hagyja Keletet, akkor az kőrt hiv vissza és ha nála van a káró ász, biztos a bukás. Az egyetlen mód, amelynél mindegy hol vannak a kinlévő ászok, ha a felvevő nyomban bemegy a királlyal. Ebben az esetben, ha Kelet üt az ásszal, hiába hiv vissza kőrt, két fogás van a kézben és asztalon, de még ha a kőr bubi Nyugatnál is volna, nem lehet több kőrje, hogy folytassa a szint.

A megfejtők közül jutalmat kaptak: Szauder József, Ujpest, Ősz-u. 53. és Szijj László, Rothermere-u. 10.

Jó játék, vagy szerencse?

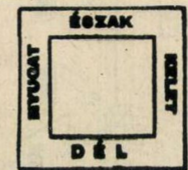
A legtöbb vita a parti után azon folyik, szerencséje volt-e a felvevőnek, hogy megcsinálta a partit, vagy jól játszott? A vita rendszerint meddő, mert a szavazatok 2:2 arányban oszlanak meg. Ha azonban kibicek is vannak az asztal körül, akkor már más a helyzet, mert a kibicek kegyetlenül kielemzik a partit, annál könnyebben, mert ők mind a négy lapot látják. Egy ilyen helyzetet mutatunk be az alábbi partiban.

Nyugat a három szan ellen a pikk bubival indult. Dél átütötte a dámával és a káró hetest hivta, az asztalon a 10-essel átütötte, Kelet pedig nagy örömmel ütött a bubijával és hivta a pikket. Nyugat még három pikket ütött, de ezzel vége is volt a dicsőségnek, mert az asztal kárói már mind magasak voltak.

Dél a három szant megcsinálta és fogadta partnere hangos elismerését, hogy milyen remek számitással játszott, hogy nem a káró dámát hivta ki elsőnek és utána a királyt és ászt, mert ebben az esetben csak három kárót üthetett volna és a parti menthetetlenül egyet bukik. Már az ellenfél is kezdett belenyugodni abba, hogy Dél valóban jól játszott, amikor az egyik kibic rosszmájuan ujra kiteritette a lapot.

Észak: ♠ 8, 5, 2 ♡ 9, 6 ◇ A, K, 10, 9, 5, 3 ♣ 9, 3

Nyugat: ♠ A, B, 10, 4 ♡ D, B, 5, 3 ◇ 6 ♣ D, B, 6, 4

Kelet: ♠ 9, 6, 3 ♡ 10, 8, 7 ◇ B, 8, 4, 2 ♣ 10, 8, 2

Dél: ♠ K, D, 7 ♡ A, K, 4, 2 ◇ D, 7 ♣ A, K, 7, 5

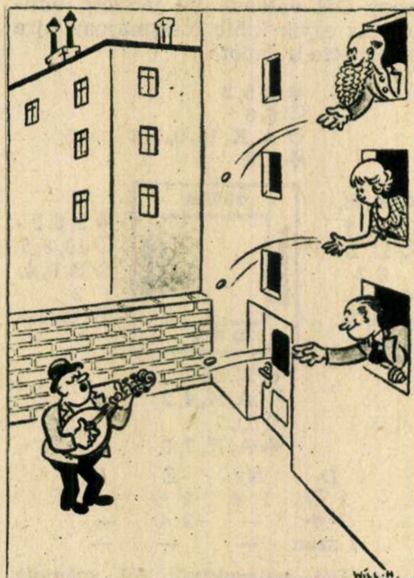
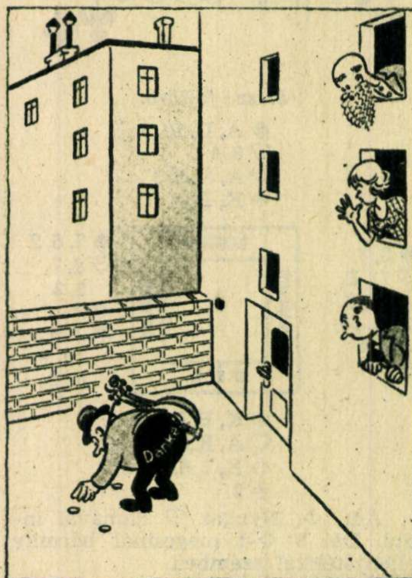
D	Ny	É	K
1 ♡	1 ♠	2 ◇	—
3 ♣	—	3 ◇	—
3 szan	—	—	—

— Dél kétségkivül jól számolt, sőt kockázatot is vállalt, mert ha Keletnél van a káró bubi és Nyugatnál öt pikk van, akkor biztos a bukás. De ezt a kockázatot vállalnia kellett, mert számára az egyetlen lehetőség az volt a parti megcsinálására, ha az asztal káróit fel tudja szabaditani.

— Dél tehát jól játszott, de hallatlan szerencséje volt — állapitották meg a kibicek —, mert a bukás még igy is benne volt a lapban, ha Kelet tud 13-ig számolni. Amikor ugyanis Dél kis kárót hivott és Nyugat is kárót tett rá, akkor Kelet a saját és az asztal lapjaival együtt 12 kárót látott és ebből levonhatta volna a biztos következtetés a — buktatásra.

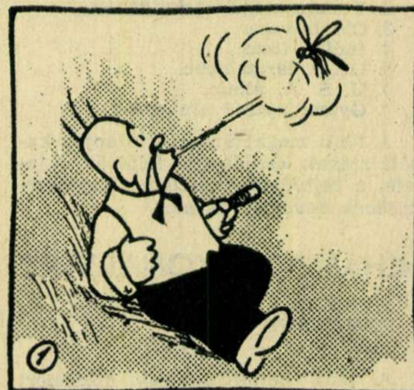
Kelet láthatta, hogy csak a káró dáma a hiányzó lap. Ha a dámát Nyugatnál tételezi fel, akkor nem szabad a bubival beütnie, különben az asztal valamennyi kárója magas lesz. De józan ésszel nem is lehet elképzelni, hogy Délnek egyetlen kárója volt és azzal impasszt adva megkockáztatja, hogy egyetlen kárót se üssön. Ha viszont Délnél van a hiányzó dáma, akkor szintén nem szabad bemenni a bubival, mert felszabaditja az asztal hosszu káróját. Kelet tehát nagyon hibázott, mikor gondolkodás nélkül bement a bubival és ezzel lehetővé tette, hogy Dél megcsinálja a partit. De Kelet azt is kiszámolhatta volna, hogy Nyugatnak aligha lehet négy pikknél többje. Az asztalon és Keletnél 3—3 adu volt, Dél nyugodtan vállalta a három szan bemondást, tehát valószinüleg két ütést remélt pikkben, ebben az esetben pedig Nyugatnál csak négy pikk lehet. Azt is látnia kellett volna, hogy Dél fel akarja szabaditani az asztal hosszu szinét, a negyedleges bubi pedig az egyetlen akadály ez ellen.

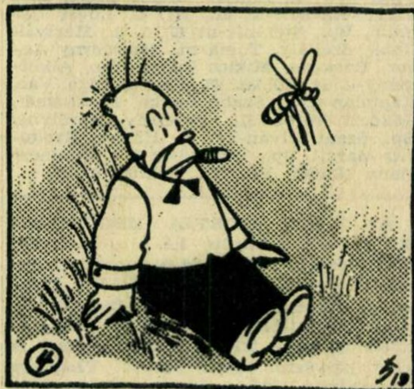
NÉPEK MOSOLYA

A leleményes utcai zenész. (Die Woche)

Adamson ur és a szunyog

Fegyverkereskedésben.

— *Visszahoztam, kérem, a revolvert...*
— *Nem volt talán megfelelő?*
— *De, nagyon jónak látszott, hanem közben kibékültem a vőlegényemmel.* (Ballystras New York.)

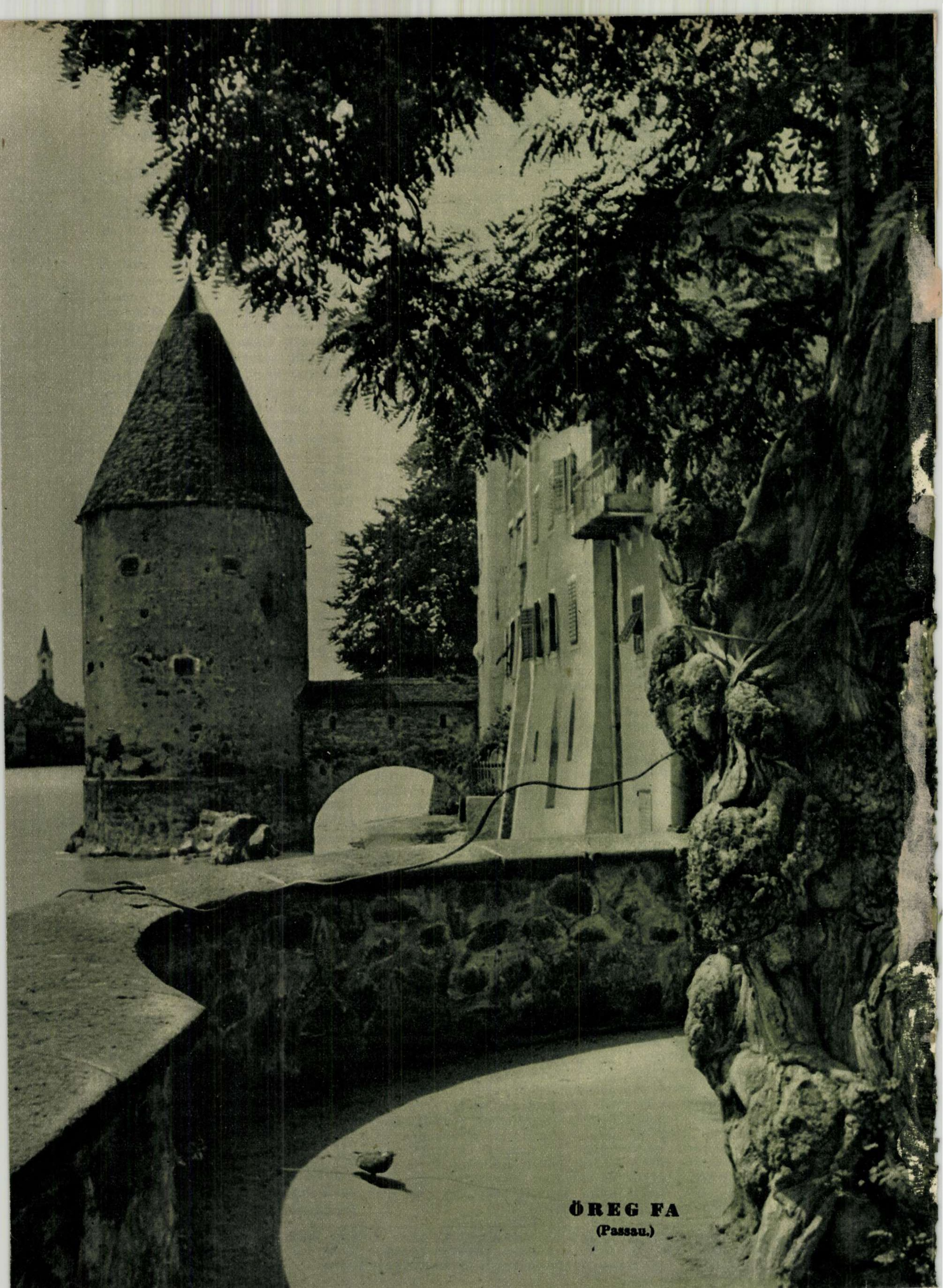
Szerkesztői üzenetek

E—r Olga. *Igen, a divat veszedelmesen hasonlit a száz év előtti öltözködési modorra: füző! karcsu derekat és domboru csipőt mintázó, halcsontos füző! Azután krinolin, alsószoknya, oldalfürtök a fejen, nyári ruhához sok ujjatlan recefélkesztyü. De „részletesebbet“ akar, tehát részletezzük: A kimondott krinolint, persze, csak az esti ruhákra értsük. A nappali alj beéri azzal, ha igen rövid és alul kiszélesedő bőséget kap, amit részekre való szabással, de mély berakásokkal is ér el a varrónő. Divat a kosztüm: például mustársárga, lenszerü zakókabát sötétbarna selyempaszomány beszegéssel, igen kis kihajtóval, négy-öt gombbal és szorosan testhezsimuló szabással, ahogy azt a lovaglókabátokon látjuk. Ehhez sötétbarna alj, a kabát alá halványsárga mosóselyem ingbluz. Divat, hogy az ingbluz dupla mansettája kiérjen a kabátujjból, mint a férfizakónál. Másik összeállitás: fekete zakókabát, fehér pikébluz, fekete-fehér kockás szoknya. És még egy harmadik, amely jellemzi a divatot: jácintkék jerseyruha, kékfehér, hosszant csikozott zakóval; a ruhán felül, angolosan, három krimzonrózsa-szinü, pengőnagyságu gomb; ugyanilyen rózsaszinü kalap, jácintkék, szabadon lebegő fátyollal... Itt gyorsan hozzá kell füzni, hogy mennyire felkapták Párisban a jácintkék-jácintrózsaszin összeállitásokat. Például: kék szalma- vagy nemezkalap rózsaszin apró virággal. Vagy kékfehér matrózcsikos jerseybluz, rózsaszin nyakkihajtóval és ujjszéllel. Egyik nagy párisi kalaposnő, Agnès, „fedezte fel“ ezt az idei szinkeverést, állitólag akkor, amikor vázáiba korányilló kék és rózsaszin jácintot dugdosott. Ami a kalapot illeti viszont, legdivatosabb olyasvalami, amit csak óvatosan használjunk: elenyészően keskeny, de eléggé magas fej — a modelleken gyakran nem nagyobb két egymáshoz szoritott öklünknél, vagy Tell Vilmos almájánál — és igen nagy, tányérnyi, lapos karima. Ehhez a kalaphoz kapták fel a párisi nők a „spanyolos“ fülbevalót, amely aranyláncon szabadon csüngő, hoszszukásra ötvözött aranymotivum. A divatretikül: téglaalaku kerek sarkakkal és ugy csukódik, mint a levélboriték; se a retikülön, se az öveken nincs feltünő veret, illetően csat. A félmagas, csuklón felül kiszélesedő utcai kesztyü svéd-, antilop- vagy sevróbőrből ezidén előszeretettel világosszinü: fehér, pasztellsárga, pasztellrózsaszin, kék, kékesszürke, pezsgő, stb. Még egy megjegyzés: alsószoknya nemcsak estiviselethez készül, hanem nappalihoz is, miután az utcai ruhák is erősen „kitartottak“ alul. Ez az alsószoknya pedig, dédnagyanyáink izléséhez híven, nem készül selyemből, hanem fehér, csipkés vagy himzett mosóanyagból; ugynevezett lingerie. A rég divatjamult fehérnemü-„madeirá“-nak ezzel vissza is térnek fénynapjai...*

Székesfehérvár 27. Komoly és olvasott fiatalember létére az a nézete, hogy manapság nincsenek „nagy nők“, a kor nem kedvez nekik. Természetesen, nem érti ezalatt azokat a gyöngenembelieket, akik „csak női fegyverekkel“ óhajtanak érvényesülni. Hiszen valami igazsága van, mert a felfegyverzett kor és az átrendezés alatt lévő társadalom valóban kevéssé kedvez a nagy kulturegyéniségeknek, legyenek azok férfiak vagy nők. De azért értékes egyéniségü és munkáju nők mégis feltétlenül akadnak, legfeljebb keveset vagy semmit se tudunk róluk. Gondoljon azonban, például, Helène Joliotra, madame Curie leányára, aki lankadatlanul dolgozik tovább anyja tudományos hagyatékán és már nevezetes uj felfedezésekkel gazdagitotta. Gondoljon arra a hetvenhatéves Daisy Bates nevü angol nőre, akiről mostanában annyit irtak az angol lapok, mikor az angol király öccse, Gloucester herceg, ausztráliai utja során felkereste. Daisy Bates negyven esztendeje él az ausztráliai busman-négerek között, egyedül; nincs se fegyvere, se európai társa vagy szolgája. Bejárt olyan helyeket, ahol soha még nem járt fehérbőrü ember s végül letelepedett a sivatagban, egy busman falu szélén, sátorban. Odajárnak hozzá messzeföldről a benszülöttek, akiket tanit, gyógyit és szeret, s akik ugy tisztelik, mint a földöntuli hatalmat. Azt mondja Miss Bates, nem a négerek tanulnak tőle, ő tanul a négerektől — és ez az aszkéta életü, különös lelkivilágu nő bizonyára igazat mondott ezzel, a maga módján. Mult évben megvakult és sürgős szemoperációra volt szüksége, véletlenül akadt rá egy angol expedició, amely repülőgépen elvitte egyik városba. Alig gyógyult fel Miss Bates, megkérdezték tőle, most mit kiván, hová óhajt menni, a brit hatóság rendelkezésére áll. — Vissza akarok menni a sátramba — mondta és repülőgépen „haza“ kellett szállitani. Ez is nagy nő ám! Kár, hogy kulturánkat annyira megveti, hogy még csak nem is ir könyvet.

Örökszerelmes. Igy is van, aki a könyveknek, iróknak és költőknek adja érzelmei „legjavát“, az bizvást maradhat „örökszerelmes“. Mert a jó könyvben, igaz irásban nem lehet csalódni s a művészet értéke annál inkább nő, minél jobban megérünk az el nem muló dolgokra. Levelében sok szó esik Musset-ről... ez igazán olyan szerelme, amelyet nem kell szégyelnie, mégha meg is állapitja, hogy korunk izlése nem kedvez neki. Nem, nem is kedvez Mussetnek a mi megpróbált korunk! Az ő cizelláltan francia, nagyuri és szenvedőember lirája, amelyet valami déli és kicsattanóan fiatal erotika füt át — ma talajnélkülibb és visszhangatalanabb, mint valaha... pedig, csodálatos ellentmondásképpen, a divat, a női divat, külsőségeiben ma egyenesen az ő korát élesztgeti! De hol van mitőlünk az a csillogó világ, a száz év előtti harmincas évek Párisa, mikor a huszonháromévés vicomte, véletlenül, asztalszomszédja lett az „olivzöldbőrü“ huszonkilencéves irónőnek. Musset zsemlye-szőke volt, kék szemének nem volt szempillája, vékony volt, keze ideges szépsége feltünt, hányavetiség ült a lényén, az a bizonyos mitbánomén, amit az akkori nők annyira szerettek rajta. — Nem vagyok gyengéd, csak szenvedélyes... — sugta, az első pohár bor után, irónikusan az irónő fülébe, aki történetesen George Sand volt. Az felkapta a fejét, a szemébe nézett, meglátta, hogy ott könnyed guny és férfifölény lángol — és elkapta a feléje dobott kesztyüt. Elbizakodott nőcsábitó vagy? — gondolta Sand. — Hát én majd megtanitalak, hogy kell szenvedni! — És megtanitotta. Oly alaposan, hogy a kisérletbe a költő csaknem belehalt, de közben világhirü könyveket irt mindkettő s ez feljogositotta őket, hogy agyongyötörjék egymást. Musset, amint bizonyára tudja, egyáltalán nem lett öreg. Negyvenhétéves korában halt meg. De versei közt megtaláljuk azt a néhány, nem is oly kevés halhatatlant, amely a legelsők közt csillogtatja nevét s amely az örökfiatalok között marasztalja. Ezeknek a manapság tulságosan elfelejtett verseknek megjön még az igazságszolgáltatásuk, ha ismét több időnk s az a boldogságunk lesz, hogy művészettel foglalkozhassunk.

A melléklet szerkesztéséért BÓNYI ADORJÁN, kiadásáért dr. KOVÁCS DEZSŐ felelős. (Megjelenik hetenként. Egyes példány ára 20 fillér.) Pesti Hirlap R. T. kiadása, Légrády Testvérek R. T. nyomása. Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. Nyomdaigazgató: KERTÉSZ ÁRPÁD.

ÖREG FA
(Passau.)